

Sygn. akt I ACa 607/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Gołaczyński (spr.)

Sędziowie: SSA Sławomir Jurkowicz

SSA Małgorzata Lamparska

Protokolant: Roksana Krawczyk

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **Gminy M.**

przeciwko (...) **spółce z o.o. w W.**

o wydanie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 19 stycznia 2017 r. sygn. akt I C 1129/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda 8.100 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w sprawie z powództwa Gminy M. przeciwko (...) spółce z o.o. w W.:

1. nakazał pozwanemu (...) spółce z o.o. w W., aby wydał powodowi Gminie M.:

a) nieruchomości zabudowane urządzeniami wodociągowymi, obejmujące: działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położoną w C., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...); działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położoną w C., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...); działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położoną w C., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

b) nieruchomość zabudowaną, obejmującą działki gruntu o numerach ewidencyjnych (...) położoną w M., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

c) nieruchomość zabudowaną urządzeniami wodociągowymi, obejmującą działki gruntu o numerach ewidencyjnych (...) położoną w C., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

d) nieruchomość zabudowaną siecią wodociągową z przyłączami o długości 4293 mb, obejmującą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położoną w W., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

e) nieruchomość zabudowaną urządzeniami wodociągowymi obejmującą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...) położoną w M., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

f) wodociąg z przyłączami o długości 1350 mb zlokalizowany w S.;

g) wodociąg z przyłączami o długości 510 mb oraz 2 sztuki hydrantów i studnię wodomierzową zlokalizowane w S.;

h) sieć wodociągową z przyłączami o długości 2150 mb, ujęcie wodociągowe, ogrodzenie, zbiornik wyrównawczy, położone w obrębie działki o numerze ewidencyjnym (...) w N., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...);

i) sieć wodociągową z przyłączami o długości 1047 mb oraz 6 sztuk hydrantów „Osiedla (...)” w M.;

j) sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 4079 mb w M.;

k) sieć wodociągową z przyłączami o długości 713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 sztuk hydrantów, 12 sztuk opasek z nawiertką położoną we wsi C.;

l) sieć wodociągową z przyłączami o długości 7885 mb oraz studnię redukcyjno-wodomierzową w C.;

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 22837 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

2. oddalił wniosek powoda o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności;

3. nakazał pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 262,13 zł tytułem wydatków na opinię uzupełniającą biegłego.

Powyższe orzeczenie uzasadnił tym, że strona powodowa Gmina M. domagała się, aby strona pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wydała jej stanowiące własność powoda nieruchomości, obiekty budowlane i urządzenia: a) nieruchomości zabudowane urządzeniami wodociągowymi (studnia nr 11a,6) w granicach działek nr (...) położonych w C.; b) nieruchomości zabudowane znajdujące się na terenie zakładu (...) oraz studnie nr 3,6,7,9-ujęcie lewarowe,10, stację wieżową T., ujęcia płytkie położone w obrębie M. w granicach działek nr (...); c) nieruchomości zabudowane urządzeniami wodociągowymi (studnia nr 4 i 5) położone w obrębie C. w granicach działek nr (...); d) nieruchomość zabudowaną siecią wodociągową z przyłączami położoną w W. w obrębie działki o nr ewid. (...) o długości 4293 mb; e) nieruchomość położoną w M. w granicach działki nr (...) zabudowaną urządzeniami wodociągowymi (studnia nr 1A); f) wodociąg z przyłączami zlokalizowany w S. o długości 1350 mb; g) wodociąg z przyłączami o długości 510 mb oraz 2 szt. hydrantów i studnię wodomierzową zlokalizowane w S.; h) sieć wodociągową z przyłączami o długości 2150 mb, ujęcie wodociągowe, ogrodzenie, zbiornik wyrównawczy, położone w obrębie działki o numerze ewidencyjnym (...) we wsi N.; i) sieć wodociągową z przyłączami o długości 1047 mb oraz 6 szt. hydrantów „Osiedla (...)” w M.; j) sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 4079 mb w M.; k) sieć wodociągową z przyłączami o długości

713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 szt. hydrantów, 12 szt. opasek z nawiertką we wsi C. II; l) sieć wodociągową z przyłączami o długości 7885 mb oraz studnię redukcyjno-wodomierzową we wsi C.; a także zasądzenia od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania strona powodowa przytoczyła, że jest właścicielem wskazanych w pozwie nieruchomości i wchodzących w ich skład urządzeń wodociągowych, a także położonych na tych nieruchomościach budynków i budowli. Powyższe mienie przekazał nieodpłatnie Gminie działając na podstawie art. 18 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych Wojewoda (...) jako mienie komunalne służące użyteczności publicznej na podstawie decyzji: z dnia 14 września 1995 r. nr G.- (...), z dnia 9 marca 1995 r. nr (...), z dnia 9 marca 1995 r. nr (...) z dnia

25 lutego 1995 r. nr (...), z dnia 13 stycznia 1995 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...). (...) Związek (...) w W., będący związkiem międzygminnym utworzonym w 1991 r., do którego należała Gmina M., a która wystąpiła z niego z dniem 1 stycznia 2007 r., wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie nieważności tychże decyzji podnosząc, że mienie wymienione w tych decyzjach stanowi mienie niepodzielne w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy i powinno być skomunalizowane na rzecz utworzonego w dniu 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku - (...) i (...), który realizował zadania gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Po przeprowadzeniu na wniosek pozwanego postępowania nadzorczego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzjami z 18 maja 2011 r. stwierdził nieważność powyższych decyzji Wojewody (...) jako obarczonych wadą rażącego naruszenia prawa, obligując organ do ich wyeliminowania z obrotu prawnego na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 kpa. Strona powodowa 4 czerwca 2011 r. wystąpiła do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie każdej z powyższych spraw, uchylenie tychże decyzji ministra i umorzenie postępowań. Po ponownym rozpoznaniu sprawy decyzjami z 22 grudnia 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji utrzymał w mocy zaskarżone decyzje z 18 maja 2011 r. Na skutek skarg powoda Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. stwierdził, że skargi są uzasadnione i wyrokami z dnia 12 czerwca 2012 r. uchylił wszystkie zaskarżone decyzje z 22 grudnia 2011 r. oraz decyzje z 18 maja 2011 r., stwierdzając, że zaskarżone decyzje nie podlegają wykonaniu. Rozpoznając wniesione przez pozwanego od tych wyroków skargi kasacyjne dnia 24 października 2013 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił wszystkie wniesione skargi kasacyjne. Wobec powyższego decyzje Wojewody (...) przekazujące nieodpłatnie powodowi mienie wskazane w pozwie na własność są ostateczne i wywołują wszystkie wynikające z nich skutki prawne. Na podstawie tychże decyzji powodowi niewątpliwie przysługuje własność nieruchomości, budowli, budynków i urządzeń wymienionych w pozwie. Pozwana spółka została utworzona przez (...) Związek (...) w W. i została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 18 marca 2002 r., a (...) Związek (...) jest jedynym udziałowcem spółki.

Strona powodowa wskazała, że na podstawie art. 222 § 1 kc przysługuje jej względem pozwanego powództwo windykacyjne, albowiem pozwany bezprawnie zajmuje i używa nieruchomości, budowle i urządzenia należące do powoda. W szczególności wymienione w decyzjach Wojewody (...) urządzenia wodociągowe stanowią własność powoda i stanowią części składowe należących do niego nieruchomości i nie wchodzi w skład przedsiębiorstwa pozwanego skoro stanowią własność powoda i nawet jeśli zostały fizycznie włączone do przedsiębiorstwa pozwanego to fakt ten nie mógłby stanowić podstawy nabycia prawa własności sieci i urządzeń przez pozwanego. Przepis art. 49 kc nie stanowi samodzielnej podstawy prawnej przejścia urządzeń służących do doprowadzania wody na własność właściciela przedsiębiorstwa przez ich połączenie z siecią należącą do tego przedsiębiorstwa. Fakt, że pozwany korzysta z urządzeń powoda nawet przez ich połączenie z sieciami lub urządzeniami pozwanego nie ma wpływu na przysługujące powodowi prawo własności tych urządzeń i sieci. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie wymaga, by przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne prowadząc statutową działalność musiało się legitymować prawem własności sieci, wystarczy, że jest ich posiadaczem. Powód podniósł, że pozwana spółka jest posiadaczem sieci należących do Gminy, dopóki własność należących do Gminy sieci nie zostanie przeniesiona na pozwaną spółkę, dopóty sieci te nie będą wchodzić w skład przedsiębiorstwa pozwanej, lecz będą wyłącznie w jej posiadaniu, które nie jest oparte na żadnym tytule prawnym. Wskazał także, że dokumenty stanowiące o pokryciu udziałów (...) Związku (...) w podwyższonym kapitale zakładowym pozwanej spółki mieniem stanowiącym własność powoda nie mogą potwierdzać przeniesienia prawa własności przedmiotu sporu na spółkę, albowiem czynność prawna objęta tym aktem jest bezskuteczna, skoro prawo własności mienia wnoszonego aportem do spółki nie przysługiwało jej wspólnikowi. Powód jest pozbawiony możliwości faktycznego władania swoją własnością, gdyż przedmiot sporu jest używany przez pozwanego w sposób nieuprawniony. Stron nie łączy żaden stosunek prawny uprawniający pozwanego do używania własności powoda, w szczególności strony nie zawierały żadnej umowy zobowiązaniowej, ani na rzecz pozwanego nie zostało ustanowione żadne prawo rzeczowe, a powód wielokrotnie wzywał spółkę do zwrotu wskazanych w pozwie rzeczy. Natomiast gdyby pozwana spółka powoływała się na prawo używania rzeczy w związku z przynależnością Gminy M. do (...) Związku (...), to podkreślić należy, że Gmina wystąpiła ze Związku z dniem 1 stycznia 2007 r., a ponadto Związek nie ma obecnie prawa używania majątku gminy stanowiącego przedmiot sporu, a takie prawo

używania i tak nie rozciągałoby się na utworzoną przez niego spółkę. Wstępując do związku Gmina przekazała do używania mienie stanowiące przedmiot sporu w drodze ustnej umowy użyczenia, a czynność przejęcia obiektów i urządzeń niezbędnych do wykonywania zadań związku na terenie Gminy M. została potwierdzona protokołami przejęcia, a umowa ta została rozwiązana z momentem wystąpienia Gminy ze związku. Przy czym Związek nie był uprawniony do upoważnienia spółki do korzystania z majątku Gminy, a tym bardziej do wniesienia majątku Gminy aportem do Spółki, a Gmina nigdy nie wyrażała zgody na używanie jej mienia przez pozwaną Spółkę. Posiadanie to nie ma oparcia w żadnym tytule prawnym. O faktycznym używaniu mienia należącego do Gminy M. przez pozwaną spółkę stanowi umowa nr (...) stanowiąca zawarte 30.12.2011 r. porozumienie między związkiem a spółką w sprawie świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oraz ich oczyszczania, na podstawie którego spółka realizuje zadania zlecone przez związek, dotyczące zaopatrywania odbiorców usług w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków. Na podstawie §6 ust. 9 tej umowy pozwana spółka eksploatuje urządzenia wodociągowo- kanalizacyjne, przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne oraz oczyszczalnie ścieków przekazane przez związek. Spółka posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie Gminy M.. Zgodnie z treścią zezwolenia obszarem działania spółki jej 11 gmin, w tym M., czyli tereny, na których położony jest przedmiot sporu. Skoro pozwany realizuje zadania w zakresie bieżącego i stałego dostarczania wody dla odbiorców oraz odbioru ścieków, czyniąc to na terenie, na którym realizacja tych zadań nie byłaby możliwa w innym sposób, jak tylko przy użyciu mienia powoda, to niewątpliwie pozwana spółka włada mieniem powoda i jest biernie legitymowana w niniejszym procesie.

W odpowiedzi na pozew (k. 611-634) strona pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarzuciła, że powód w sposób nieprecyzyjny oznaczył przedmiot roszczenia w zakresie mienia ruchomego i z tego powodu winno być ono oddalone. Posiadane przez pozwanego mienie wodociągowe na terenie Gminy M. ulegało wielu transformacjom i nie jest w stanie zidentyfikować, czy i które ze składników należącego do niego mienia są przedmiotem roszczenia powoda. Wniosła nadto o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowanie administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody (...) wydanych w latach 1994-1995, komunalizujących wskazane w nich mienie na rzecz powoda, na skutek złożonego przez (...) Związek (...) wniosku do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a która to sprawa powróciła do etapu postępowania przed organem I stopnia.

Zdaniem pozwanej decyzje komunalizacyjne, na które powołuje się powód jako podstawę swojego roszczenia potwierdzają jedynie fakt, że w dacie ich wydania właściwy organ stwierdził nabycie prawa własności mienia wymienionego w treści decyzji. Tymczasem pozwana dysponuje mieniem służącym wykonywaniu zbiorowego zaopatrzenia w wodę położonym na terenie powoda, a które to mienie pozwana nabyła w drodze aportów dokonanych aktami notarialnymi w latach 2002-2003 przez jedyne (...) spółki- (...) i (...). Poprzednicy prawni pozwanej władali mieniem wodociągowym jako właściciele co najmniej od kilkudziesięciu lat, prowadząc działalność w zakresie ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody na terenie aglomeracji (...) jeszcze za czasów niemieckich, od kilkudziesięciu lat poprzednicy prawni pozwanej władali mieniem wodociągowym na terenie powodowej gminy, dokonując także inwestycji, przebudowując i rozbudowując to mienie, co potwierdzają przedłożone dokumenty, z których wynika, że (...) Zakład (...) w W. eksploatuje ujęcia zlokalizowane na terenie Gminy M. od 1945 r. Zarzuciła, że z dokumentacji potwierdzającej fakt posiadania na terenie Gminy M. mienia służącego zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę aglomeracji (...) wynika, że pozwana i jej poprzednicy prawni faktycznie od kilkudziesięciu lat faktycznie korzystała ze służebności odpowiadającej służebności przesyłu. Przed 1990 r. poprzednikiem prawnym pozwanej, będącym właścicielem mienia wodociągowego na terenie Gminy M. były przedsiębiorstwa państwowe, tj. mi.in. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w W., a następnie przedsiębiorstwo (...) i (...). Wojewoda (...) na mocy zarządzenia nr (...)z dnia 29 czerwca 1984 r. utworzył z dniem 1 lipca 1984 r. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w W., które obejmowało swoją strukturą dotychczas samodzielne (...) Przedsiębiorstwo (...), a także przedsiębiorstwa ze Ś., D., N. i K. Zarządzeniem nr (...) wojewoda z dniem 1 marca 1988 r. dokonał podziału Wojewódzkiego Przedsiębiorstw (...) w W., w wyniku którego utworzono 5 przedsiębiorstw, m.in. (...) Przedsiębiorstwo (...) w W.. Na skutek przekazania

uprawnień i obowiązków organu założycielskiego porozumieniem z 28.12.1988 r. Prezydentowi W. (...) stało się przedsiębiorstwem państwowym, o którym mowa

w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie terytorialnym- czyli przedsiębiorstwem komunalnym. Pozwana zarzuciła, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10.05.1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. 27.05.1990 r. mienie należące do przedsiębiorstwa państwowych, w których organy określone w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy pełniły funkcję organu założycielskiego stało się mieniem właściwych gmin, z tym że zgodnie z art.6 ust.1 cytowanej ustawy mienie niepodzielne tzn. służące realizacji zadań więcej niż jednej gminy pozostawało do czasu utworzenia odpowiedniego związku komunalnego lub zawarcia porozumienia komunalnego w dotychczasowym zarządzie, co oznaczało, że mienie to z dniem wejścia w życie ustawy z mocy prawa stało się mieniem gminy W.. Uchwałami Rady Miejskiej Gminy W. z 29 maja 1991 r. gmina ta przystąpiła (...) Związku (...) i postanowiła o przekazaniu na rzecz tego związku (...). Skutkiem wykonania tych uchwał było przejście mienia (...) jako mienia niepodzielnego przez (...) Związek (...). Niepodzielny charakter mienia wynika z faktu, iż ujęcia wody położone na terenie powodowej Gminy zasilają w wodę wszystkie gminy będące członkami związku, co miało miejsce już przed 1990 r. z tego względu w §25 statutu związku zapisano, że majątek związku tworzy mienie niepodzielne w rozumieniu art. 6 w zw. z art. 5 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy. Przy czym mienie to zostało wniesione do związku przez gminę W.. W dalszej kolejności pozwana podniosła, że (...) Związek (...) nabył prawo własności nieruchomości na podstawie

art. 6 ust.1 cytowanej ustawy, mienie to nie mogło bowiem podlegać komunalizacji na rzecz gminy miejsca położenia nieruchomości. Zdaniem pozwanej przeprowadzając w sposób potajemny w latach 1994-1995 procedurę komunalizacji powód uzyskał przedmiotowe decyzje w sposób bezprawny w czasie, gdy był członkiem związku międzygminnego. Tymczasem poprzednik prawny pozwanej- (...) Związek (...) posiadał przedmiotowe mienie nieprzerwanie do czasu jego przekazania pozwanej. W okresie od 8.07.2002 r. do 30.10.2003 r. Związek przeniósł w drodze aportu do pozwanej spółki mienie wodociągowe położone na terenie powodowej Gminy. Od czasu otrzymania mienia wodociągowego w drodze aportu pozwana użytkuje nieruchomości, na których znajdują się nabyte przez nią środki trwałe. Według pozwanej gdyby nawet uznać, że decyzje komunalizacyjne Wojewody (...) były ważne, to i tak pozwana stała się właścicielem mienia, które posiada obecnie z chwilą przekazania jej mienia w drodze aportów. Pozwana nabyła to mienie w dobrej wierze z chwilą wniesienia aportu przez współnika spółki na podstawie art. 169 kc. W dalszej kolejności pozwana zarzuciła, że urządzenia z momentem ich włączenia do przedsiębiorstwa tracą przymiot części składowej nieruchomości i stają się na podstawie art. 49 § 1 kc rzeczami ruchomymi. W myśl zaś art. 174 kc posiadacz rzeczy ruchomej niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeśli posiada rzecz nieprzerwanie od lat 3 jako posiadacz samoistny, chyba że posiada w złej wierze. (...) Związek (...) w 1991 r. w związku z jego powołaniem i wyposażeniem w majątek (...) Przedsiębiorstwa (...) objął przedmiotowe urządzenia w posiadanie i posiadał je w dobrej wierze. Ponadto także w odniesieniu do samej pozwanej spełnione zostały przesłanki do zasiedzenia ruchomości na podstawie art. 174 kc. W okresie, gdy aporty były dokonywane, powód będący członkiem Związku nie tylko nie ujawnił przed Związkiem i pozwaną swoich roszczeń wobec mienia objętego pozwem, lecz także czynnie uczestniczył w procedurze nabycia przez pozwanego w drodze aportu mienia wodociągowego położonego na obszarze powodowej Gminy. Powód wystąpił ze Związku z dniem

1 stycznia 2007 r. i dopiero w dniu 27 sierpnia 2007 r. powiadomił pozwaną o decyzjach komunalizacyjnych na swoją rzecz i wezwał pozwanego do zwrotu mienia. Skoro pozwana posiadała majątek wodociągowy stanowiący zbiór rzeczy ruchomych w rozumieniu art. 49 kc nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata od nabycia ich w dobrej wierze, zatem do 2007 r. upłynął 3-letni okres posiadania mienia przez pozwaną w dobrej wierze, co przesądza o zasiedzeniu własności mienia. Natomiast co do nieruchomości pozwana podniosła zarzut nabycia na ich terenie nieodpłatnie służebności przesyłu w drodze jej zasiedzenia. Pozwana jest faktycznym posiadaczem służebności przesyłu nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 lat. Do okresu posiadania wlicza się okres posiadania poprzedników prawnych pozwanej, co przesądza o tym, że upłynął już 30-letni okres zasiedzenia, albowiem posiadanie przedmiotowych nieruchomości przez pozwaną i jej poprzedników prawnych trwa nieprzerwanie od okresu powojennego. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła, że zgodnie z §35 statutu (...) Związku (...) nie podlega zwrotowi na rzecz gmin mienie wniesione do Związku, jeśli prowadziłoby to do pogorszenia korzystania z pozostałych urządzeń Związku. Taka zaś sytuacja nastąpiłaby w przypadku zwrotu mienia na rzecz powoda, albowiem ujęcia wody na terenie powiatowej gminy zasilają w wodę wszystkie gminy należące do związku. Zgodnie z §35 statutu w takiej sytuacji gmina występująca ze Związku

ma obowiązek przedstawienia zasad dalszego korzystania przez Związek z obiektów i urządzeń znajdujących się na terenie gminy.

Pismem z 22 sierpnia 2016 r. (k. 1493-1495) strona powodowa wniosła o nadanie wyrokowi uwzględniającemu powództwo rygoru natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 3 kpc.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny:

Zarząd Gminy M. wystąpił do Wojewody (...) o przekazanie gminie w trybie art. 5 ust. 4 ustawy z 10.05.1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych zabudowanych urządzeniami wodociągowymi nieruchomości położonych w C. w granicach działek o numerach ewidencyjnych: (...), (...) i (...) o łącznej powierzchni 0,34 ha z uwagi na przeznaczenie tego mienia na cele związane z zaopatrywaniem ludności w wodę. W wyniku rozpatrzenia wniosku Wojewoda (...) decyzją z 14 września 1995 r. nr (...) (...) orzekł o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. tego mienia opisanego w kartach inwentaryzacyjnych nr 1 do 3 stanowiących integralną część decyzji zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym. Dla działki nr (...) w C. Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), dla działki nr (...) w C. księgę wieczystą nr (...), a dla działki nr (...) w C. księgę wieczystą nr (...).

Działki gruntu nr (...) w C. przylegają do siebie tworząc jeden kompleks w całości użytkowany przez (...) spółkę z o.o. w W.. Na działkach tych znajduje się kiosk sterowniczy nr 6 o powierzchni użytkowej 3,24 m² konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 6. Działka nr (...) w C. także jest w całości użytkowana przez pozwaną spółkę. Na działce tej znajduje się kiosk sterowniczy nr 11a o powierzchni użytkowej 3,24 m² konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej.

Przedmiotowe działki zostały wymienione w spisie nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania pozwanej przez (...) Związek (...) w W. stanowiącym załącznik nr 1 do umowy z 9.07.2002 r.

Wnioskiem z 2 marca 1994 r. Zarząd Gminy M. wystąpił do Wojewody (...) o przekazanie gminie w trybie art.5 ust.4 ustawy z 10.05.1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych nieruchomości położonych w obrębie M. w granicach działek o numerach ewidencyjnych: (...) znajdujących się w zarządzie (...) Związku (...) w W. z uwagi na przeznaczenie tego mienia na cele związane z zaopatrywaniem ludności w wodę. W wyniku rozpatrzenia wniosku Wojewoda (...) decyzją z 9 marca 1995 r. nr (...) orzekł o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. tego mienia opisanego w kartach inwentaryzacyjnych nr 1 do 14 stanowiących integralną część decyzji zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym. Na podstawie decyzji z 26.03.2001 r. działka nr (...) została podzielona na działki nr (...). Na skutek kolejnych podziałów, m.in. działki nr (...) powstała działka nr (...), która została zbyta przez Gminę M. w dniu 24 września 2002 r. na rzecz J. Ś.. Działka nr (...) została podzielona na działkę nr (...), a działka nr (...) 20 grudnia 2002 r. została sprzedana przez Gminę B. i D. D.. Także działki o numerach (...) zostały sprzedane przez Gminę. Dla nieruchomości położonej w M. obejmującej działki o numerach ewidencyjnych (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Na działkach nr (...) znajduje się ujęcie lewarowe- 15 studni. Na działce nr (...) znajduje się kiosk sterowniczy nr 9 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 9. Na działce nr (...) znajduje się kiosk sterowniczy nr 3 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 3. Działka nr (...) jest zabudowana budynkiem pompowni - M.o powierzchni użytkowej 491,98 m⁽²⁾, kioskiem sterowniczym nr 1 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾, kioskiem sterowniczym nr 2 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾, budynkiem rozdzielni średniego napięcia o powierzchni użytkowej 85,67 m⁽²⁾, budynkiem magazynu części zamiennych o powierzchni użytkowej 143,98 m⁽²⁾, budynkiem chlorowni z filtrami powolnymi o powierzchni użytkowej 179,25 m⁽²⁾, studnią głębinową nr 1, zbiornikiem popłuczyn o kubaturze 29,8 m⁽³⁾ i komorą aparatów o powierzchni użytkowej 24 m⁽²⁾, dwoma

zbiornikami wody pitnej, ogrodzeniem o długości 408 m. Działka nr (...) jest zabudowana kioskiem sterowniczym nr 7 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowym w zabudowie wolnostojącej, studnią głębinową nr 7. Na działce nr (...) znajduje się kiosk sterowniczy nr 8 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 8. Działka nr (...) jest zabudowana kioskiem sterowniczym nr 10 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowym w zabudowie wolnostojącej oraz studnią głębinową nr 10. Na działce nr (...) znajduje się kiosk sterowniczy nr 6 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 6. Działka nr (...) jest zabudowana kioskiem sterowniczym ujęcia płytkiego nr V o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾, konstrukcji murowanej, parterowym w zabudowie wolnostojącej, studnią ujęcia płytkiego nr IV i studnią ujęcia płytkiego nr V, na działce znajduje się także staw filtracyjny. Na działce nr (...) znajdują się: budynek pompowni- M. o powierzchni użytkowej 455,23 m⁽²⁾, budynek usługowy o powierzchni użytkowej 425,72 m⁽²⁾, budynek kotłowni o powierzchni użytkowej 187,54 m⁽²⁾, kiosk sterowniczy nr 2 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾, kiosk sterowniczy nr 3 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾, komora pomiarowa o powierzchni użytkowej 6,97 m⁽²⁾, budynek warsztatowy o powierzchni użytkowej 244,66 m⁽²⁾, hala sprężarkowni o powierzchni użytkowej 38,11 m⁽²⁾, magazyn pomp o powierzchni użytkowej 170,92 m⁽²⁾, skład opału o powierzchni użytkowej 371,46 m⁽²⁾, budynek biura o powierzchni użytkowej 37,87 m⁽²⁾, budynek socjalny o powierzchni użytkowej 243,86 m⁽²⁾, weranda o powierzchni użytkowej 91,17 m⁽²⁾, budynek portierni o powierzchni użytkowej 15,29 m⁽²⁾, budynek filtrów o powierzchni użytkowej 555 m⁽²⁾, budynek pompowni z łącznikiem o powierzchni użytkowej 229,77 m⁽²⁾, odzeleniacz o powierzchni użytkowej 70,4 m⁽²⁾, budynek klarowników o powierzchni użytkowej 856 m⁽²⁾, budynek chemiczny o powierzchni użytkowej 555 m⁽²⁾, schron o powierzchni użytkowej 75,67 m⁽²⁾, staw filtracyjny, kanał ciepłowniczy, studnia nr 2, studnia nr 3, komora aparatów, laguna osadowa, zbiornik, rurociągi technologiczne, ogrodzenie M. i ogrodzenie Stacji (...). Działka nr (...) jest zabudowana budynkiem stacji transformatorowej.

Przedmiotowe działki zostały wymienione w spisie nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania pozwanej przez (...) Związek (...) w W. stanowiącym załącznik nr 1 do umowy z 9.07.2002 r., a infrastruktura wodociągowa zlokalizowana na tej nieruchomości została wymieniona w załączniku nr 2 do tej umowy.

Zarząd Gminy M. wystąpił z wnioskiem z 2 marca 1994 r. do Wojewody (...) o przekazanie gminie w trybie art. 5 ust. 4 ustawy z 10.05.1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych zabudowanych urządzeniami wodociągowymi nieruchomości położonych w C. w granicach działek o numerach ewidencyjnych (...) o łącznej powierzchni 1700 m⁽²⁾ z uwagi na przeznaczenie tego mienia na cele związane z zaopatrywaniem ludności w wodę. W wyniku rozpatrzenia wniosku Wojewoda (...) decyzją z 9 marca 1995 r. nr (...) orzekł o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. tego mienia opisanego w kartach inwentaryzacyjnych nr 1 do 2 stanowiących integralną część decyzji zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym. Dla nieruchomości położonej w C. obejmującej działki gruntu nr (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Działka nr (...) jest zabudowana kioskiem sterowniczym nr 5 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ o konstrukcji murowej, parterowym w zabudowie wolnostojącej oraz studnią głębinową nr 5. Na działce nr (...) znajduje się kiosk sterowniczy nr 4 o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ konstrukcji murowanej, parterowy w zabudowie wolnostojącej oraz studnia głębinowa nr 4.

Przedmiotowe działki zostały wymienione w spisie nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania pozwanej przez (...) Związek (...) w W. stanowiącym załącznik nr 1 do umowy z 9.07.2002 r.

Wnioskiem z 16 czerwca 1994 r. Zarząd Gminy M. wystąpił do Wojewody (...) o przekazanie gminie w trybie art.5 ust.4 ustawy z 10.05.1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (...) wraz z pozostałymi urządzeniami oraz zabudowanej nieruchomości położonej w W. w granicach

działki nr (...) o powierzchni 960 m⁽²⁾ z uwagi na przeznaczenie tego mienia na cele związane z zaopatrywaniem ludności w wodę. W wyniku rozpatrzenia wniosku Wojewoda (...) decyzją z 25 lutego 1995 r. nr (...) orzekł o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. tego mienia opisanego w kartach inwentaryzacyjnych nr 1 do 6 stanowiących integralną część decyzji zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r. Na działce nr (...) znajduje się sieć wodociągowa wraz z przyłączami oraz zbiornik wody pitnej o pojemności 20 m⁽³⁾ i ujęcie wody wyłączone z eksploatacji.

Wnioskiem z 16 czerwca 1994 r. Zarząd Gminy M. wystąpił do Wojewody (...) o przekazanie gminie w trybie art.5 ust.4 ustawy z 10.05.1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych zabudowanych urządzeniami wodociągowymi nieruchomości położonej w M. w granicach działki o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,07 ha z uwagi na przeznaczenie tego mienia na cele związane z zaopatrywaniem ludności w wodę. W wyniku rozpatrzenia wniosku Wojewoda (...) decyzją z 13 stycznia 1995 r. nr (...) (...) orzekł o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. tego mienia zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym stanowiącym integralną część decyzji. Dla nieruchomości położonej w M. obejmującej działkę nr (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Działka nr (...) jest zabudowana kioskiem sterowniczym nr 1a o powierzchni użytkowej 3,24 m⁽²⁾ o konstrukcji murowanej, parterowym w zabudowie wolnostojącej oraz studnią głębinową nr 1a.

Przedmiotowa działka została wymieniona w spisie nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania pozwanej przez (...) Związek (...) w W. stanowiącym załącznik nr 1 do umowy z 9.07.2002 r.

Decyzją Wojewody (...) z 9 listopada 1994 r. nr (...) orzeczono o przekazaniu nieodpłatnie na rzecz Gminy M. wodociągu z przyłączem zlokalizowanego w S. o długości 1350 mb zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym opisanym na kartach inwentaryzacyjnych nr 1-2 stanowiących integralną część decyzji. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r.

Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) nieodpłatnie przekazano na rzecz Gminy M. sieć wodociągową z przyłączami o długości 510 mb, 2 sztuki hydrantów i studnię wodomierzową zlokalizowane w S. zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym opisanym w kartach inwentaryzacyjnych nr 1-4 stanowiących integralną część decyzji. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r.

Dla nieruchomości położonej w N. obejmującej działkę nr (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wpis prawa własności na rzecz Gminy M. nastąpił na podstawie umowy nieodpłatnego przekazania własności nieruchomości z 21.11.1994 r. Na przedmiotowej działce znajduje się ujęcie wody, zbiornik wody pitnej o pojemności 16 m⁽³⁾, ogrodzenie oraz sieć wodociągowa z przyłączami. Przedmiotowa sieć wodociągowa z przyłączami o długości 2150 mb, ujęcie, ogrodzenie i zbiornik wyrównawczy zostały przekazane nieodpłatnie Gminie M. na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) zgodnie ze sporządzonym protokołem inwentaryzacyjnym opisanym w kartach inwentaryzacyjnych nr 1-5 stanowiących integralną część decyzji. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r.

Przedmiotowa działka została wymieniona w spisie nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania pozwanej przez (...) Związek (...) w W. stanowiącym załącznik nr 1 do umowy z 9.07.2002 r.

Wojewoda (...) decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) przekazał nieodpłatnie na rzecz gminy M. sieć wodociągową z przyłączami o długości 1047 mb oraz 6 sztuk hydrantów „Osiedla (...)” w M. zgodnie ze sporządzonym protokołem

inventaryzacyjnym opisanym w kartach inventaryzacyjnych nr 1-6 stanowiących integralną część decyzji. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r.

Decyzją z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) Wojewoda (...) przekazał nieodpłatnie Gminie M. sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 4079 mb w M. zgodnie ze sporządzonym protokołem inventaryzacyjnym opisaną w kartach inventaryzacyjnych nr 1-2 stanowiących integralną część decyzji. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r.

Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) nieodpłatnie przekazano na rzecz Gminy M. sieć wodociągową z przyłączami o długości 713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 sztuk hydrantów, 12 sztuk opasek z nawiertką, położone we wsi C. II zgodnie ze sporządzonym protokołem inventaryzacyjnym, opisaną na kartach inventaryzacyjnych nr 1-4 stanowiących integralną część decyzji. Przedmiotowy wodociąg został wybudowany w 1993 r. ze środków Gminy M..

Wojewoda (...) decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...)przekazała nieodpłatnie Gminie M. sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 7885 mb oraz studnię redukcijno-wodomierzową położoną w C. zgodnie ze sporządzonym protokołem inventaryzacyjnym, opisaną w kartach inventaryzacyjnych nr 1-5 stanowiących integralną część decyzji. Przedmiotowy wodociąg został wybudowany ze środków Gminy M. w 1992 r.

(...) Związek (...) w W. wnioskiem z 27 grudnia 2007 r. wystąpił o stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody (...):

- 1) nr: (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 2) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 3) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 4) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 5) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 6) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 7) nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r.,
- 8) nr (...) (...) z 13 stycznia 1995 r.,
- 9) nr (...) (...) z 25 lutego 1995 r.,
- 10) nr (...) (...) z 9 marca 1995 r.,
- 11) nr (...) (...) z 9 marca 1995 r.,
- 12) nr (...) (...) z 14 września 1995 r.,

w uzasadnieniu wskazując, że decyzje te zostały podjęte z rażącym naruszeniem prawa, albowiem (...) Przedsiębiorstwo (...) było w dniu 27 maja 1990 r. przedsiębiorstwem państwowym, dla którego funkcję organu założycielskiego pełnił Wojewoda (...). Przedsiębiorstwo to prowadziło działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na rzecz gmin B., C., G., J., M., M., S., S., Ś., W. i miasta W.. W dalszej części wniosku (...) Związek (...) w W. w szczególności podał, że komunalizacja prawa własności nieruchomości, na których znajdowały się obiekty należące do przedsiębiorstwa powinna nastąpić na rzecz właściwych gmin, nie narusza bowiem

prawa przedsiębiorstwa, bo prawa własności gruntu nie wchodziły w skład mienia niepodzielnego, zatem powinno być przyznane Gminie M.. Natomiast komunalizacja mienia niepodzielnego, będącego mieniem ruchomym winna nastąpić na rzecz (...) Związku (...) w W.. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzjami z dnia 18 maja 2011 r. stwierdził nieważność powyższych decyzji. Na skutek wniosków Gminy M. o ponowne rozpoznanie sprawy Minister Administracji i Cyfryzacji decyzjami z dnia 22 grudnia 2011 r. utrzymał w mocy uprzednio wydane decyzje. W wyniku wniesionych przez stronę powodową skarg od tych decyzji Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokami z 12 czerwca 2012 r. uchylił zaskarżone decyzje oraz poprzedzające je decyzje z 18 maja 2011 r., wskazując, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na wyprowadzenie wniosku, aby (...) Związkowi (...) w W. przysługiwał jakikolwiek tytuł prawnorzeczowy do objętego decyzjami komunalizacyjnymi mienia położonego na terenie Gminy M., a tym samym nie ma on interesu prawnego w złożeniu wniosku, a tym samym przedwczesnym było przyznanie mu statusu strony postępowania. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie na skutek skarg kasacyjnych (...) Związku (...) w W. od wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. wyrokami z dnia 24 października 2013 r. oddalił skargi kasacyjne. Na skutek ponownego rozpoznania sprawy decyzjami nr (...) z 30 października 2014 r. i nr (...)z 31 października 2014 r. Minister Administracji i Cyfryzacji stwierdził nieważność powyższych decyzji komunalizacyjnych. W dniu 18 listopada 2014 r. Gmina M. złożyła do Ministra Administracji i Cyfryzacji wnioski o ponowne rozpatrzenie spraw rozstrzygniętych decyzjami nr (...) z 30 października 2014 r. i nr (...) z 31 października 2014 r. Na skutek wniosków powoda o ponowne rozpoznanie sprawy Minister Administracji i Cyfryzacji decyzjami z 14 października 2015 r. uchylił decyzje nr (...) z 30 października 2014 r. i nr (...) z 31 października 2014 r. i umorzył postępowanie w każdej ze spraw, wskazując, że nie wykazał, aby był stroną postępowania, gdyż nie przedstawił dowodów potwierdzających jakikolwiek prawnorzeczowy tytuł (...) Związku (...) w W. oraz (...) spółki z o.o. w W. do mienia położonego na terenie Gminy M. po zlikwidowanym w 1991 r. (...) Przedsiębiorstwie (...) w W.. Złożone przez (...) Związek (...) w W. oraz (...) Przedsiębiorstwo (...) spółkę z o.o. w W. skargi na decyzje z 14.10.2015 r. o numerach(...) zostały oddalone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 25 maja 2016 r. sygn. I SA/Wa 2319/15. Od powyższego wyroku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego wnieśli (...) Związek (...) w W. oraz (...) spółkę z o.o. w W., skarga kasacyjna dotychczas nie została rozpoznana. Wyrokiem z 29 lipca 2016 r. w sprawie sygn. akt I SA/Wa 695/16 Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. stwierdził nieważność decyzji Ministra Administracji i Cyfryzacji nr 345 z 14.10.2015 r. dotyczącej wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody (...) z 9 marca 1995 r. nr (...) z uwagi na śmierć jednej ze stron postępowania odwoławczego przed M. Z. D.. W zakresie dotyczącym tej decyzji nie zostało dotychczas wydane rozstrzygnięcie przez właściwego M..

Zarządzeniem Wojewody (...) z 29 czerwca 1984 r. nr (...) utworzono z dniem 1 lipca 1984 r. przedsiębiorstwo użyteczności publicznej pod nazwą Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w Ś.. Następnie przedsiębiorstwo to z dniem 1 marca 1988 r. na podstawie zarządzenia Wojewody (...) z 18 lutego 1988 r. nr (...)zostało podzielone na sześć odrębnych przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo (...) w W., w stosunku do którego uprawnienia i obowiązki organu założycielskiego z dniem 1 stycznia 1989 r. zostały przekazane przez Wojewodę (...) na podstawie porozumienia z 28.12.1988 r. nr (...) Prezydentowi Miasta W.. Zgodnie z § 2 zarządzenia Wojewody (...) nr (...) szczegółowego podziału składników mienia oraz zobowiązań i wierzytelności między przedsiębiorstwami powstałymi w wyniku podziału miała dokonać Komisja Inwentaryzacyjna według bilansu na dzień 31 grudnia 1987 r. Decyzją nr (...) Wojewody (...) z 28 maja 1988 r. w sprawie przydzielenia składników mienia podlegającego podziałowi Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w Ś. przydzielono przedsiębiorstwom wodociągów i kanalizacji powstałym w wyniku tego podziału majątek trwały i majątek obrotowy będący w dyspozycji poszczególnych zakładów wodociągów i kanalizacji zgodnie z księgami rachunkowymi zakładów według stanu na dzień 31 maja 1988 r., łącznie z majątkiem przejętym protokolarnie Zarządu podzielonego przedsiębiorstwa wyszczególnionym w załączniku. Na mocy uchwały Rady Miejskiej W. nr (...) z 29 maja 1991 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) w W. zostało przekazane na rzecz utworzonego 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego- (...) Związku (...) w W. (w dniu 24.06.1991 r. został zarejestrowany w rejestrze związków międzygminnych), a następnie na podstawie uchwały Rady Miejskiej W. nr (...)

z 29 lipca 1991 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) w W. z dniem 31 lipca 1991 r. zostało zlikwidowane. Przed wydaniem wyżej opisanych decyzji komunalizacyjnych Wojewoda (...) pismem z 3.06.1991 r. informował Wojewodę (...) o zamiarze skomunalizowania mienia Skarbu Państwa, należącego dotychczas do (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. między innymi na terenie Gminy M. i przekazanego w zarząd i eksploatację gminy według kart inwentaryzacyjnych. Urząd Rejonowy w J. pismem

z 13 maja 1993 r. zwracał się do (...) Związku (...) w W. z uwagi na przejęcie przez Związek (...) w W. o przedstawienie dokumentów potwierdzających prawo własności Związku do nieruchomości położonych w C. w granicach działek nr: (...).

Na podstawie uchwały nr (...) Rady Gminy M. z 29 października 1990 r. powódka przystąpiła do Międzygminnego (...) Związku (...).

Zgodnie z § 25 Statutu (...) Związku (...) majątek związku tworzyły: mienie niepodzielne w rozumieniu art. 6 w zw. z art. 5 ust. 3 pkt 2 Przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych tego związku, mienie wniesione przez Gminy - członków związku, mienie nabyte przez związek w wyniku własnej działalności gospodarczej w zakresie użyteczności publicznej, dochody związku, a wykaz tego mienia zgodnie z §26 statutu prowadzi zarząd. Natomiast zgodnie z §35 statutu wystąpienie członka ze związku następowało na mocy uchwały rady gminy, przy czym zamiar wystąpienia ze związku gmina zobowiązana była zgłosić z rocznym wyprzedzeniem, a wystąpienie następowało z końcem roku budżetowego. Stosownie do ust. 3 § 25 statutu w razie wystąpienia członka ze związku zwraca mu się wniesiony majątek, o ile nie pogorsza to korzystania z pozostałych urządzeń związku, w takim wypadku rada gminy, która występuje ze związku ma obowiązek przedłożyć związkowi zasady dalszego korzystania przez związek z obiektów i urządzeń znajdujących się na terenie gminy.

Przystępując do (...) Związku (...) w W. Gmina M. przekazała związkowi nieruchomości wraz budynkami, budowlami i urządzeniami wodociągowymi do korzystania dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w tym między innymi: 1) sieć wodociągową z przyłączami o długości 1047 mb i 6 hydrantów w M., objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...); 2) sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 7885 mb oraz studnię redukcyjno- wodomierzową położoną w C., objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...); 3) sieć wodociągową z przyłączami o długości 713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 sztuk hydrantów, 12 sztuk opasek z nawiertką, położone we wsi C. II, objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) 4) sieci wodociągowe w M., W., N. i S., objęte decyzjami z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...), z 25 lutego 1995 r. nr (...), z 9 listopada 1994 r. nr (...) i z 9 listopada 1994 r. nr (...).

(...) Związek (...) w W. aktem założycielskim z 7 grudnia 2001 r. utworzył (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W., w której objął 100% udziałów.

Po założeniu pozwanej spółki uprawnienia wynikające z udzielonej przez Wojewodę (...) decyzji z 2.01.2001 r. o udzieleniu pozwolenia wodno- prawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z ujęć zlokalizowanych mi.in. w M. i C. decyzją Wojewody (...) z 14.06.2002 r. przeszły na pozwaną spółkę.

Na podstawie umowy (...) z dnia 9 lipca 2002 r. (...) Związek (...) w W. przekazał (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. do bezpłatnego korzystania i pobierania pożytków z majątku wodociągowo- kanalizacyjnego wykazanego szczegółowo w załącznikach do umowy na terenie Gminy M.: nieruchomości budynkowe opisane w załączniku nr 1 oraz budynki, budowle i urządzenia wodno- kanalizacyjne opisane w załączniku nr 2. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Zgodnie z §7 umowy miała ona utracić moc w całości z dniem przekazania majątku będącego przedmiotem umowy w formie aportu do spółki. W załączniku do umowy wskazano następujące nieruchomości stanowiące własność Gminy M., których użytkownikiem był (...) Związek (...) w W.: w C. o numerach (...); w N. o nr (...); w W. nr (...); w M. nr (...) oraz inne nieruchomości gruntowe stanowiące własność Skarbu Państwa i osób fizycznych, a także infrastrukturę wodociągową położoną w M., W., C..

W latach 2002-2003 (...) Związek (...) w W. prowadził z Gminą M. negocjacje co do uregulowania statusu prawnego nieruchomości stanowiących własność Gminy M., ponieważ (...) posiadał wiedzę o wydanych na rzecz

Gminy M. decyzjach komunalizacyjnych. W związku z tym Rada Gminy M. uchwałą nr (...) z dnia 26 września 2002 r. podjęła decyzje o przekazaniu przedmiotowych nieruchomości w użytkowanie wieczyste Związkowi, a na posiedzeniu Zgromadzenia Związku przewodniczący zarządu informował o konieczności uregulowania stanu prawnego nieruchomości i infrastruktury na terenie Gminy M., następnie Zgromadzenie Związku podjęło uchwałę nr (...) z 14.10.2002 r., w uzasadnieniu której wskazano, że Związek nie posiada dokumentów stwierdzających prawo zarządu do zabudowanych nieruchomości, które Gmina ma przekazać w użytkowanie wieczyste. Wobec tego, że Związek odmówił pokrycia związanych z tym kosztów aktów notarialnych, a powódka ostatecznie nie doszła do porozumienia z interwenientem ubocznym, uchwałą nr (...) z 26 marca 2003 r. Rada Gminy M. uchyliła powyższą uchwałę nr (...).

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy M. z dnia 28 grudnia 2005 r. nr (...) Gmina M. z dniem 1 stycznia 2007 r. wystąpiła z (...) Związku (...) w W..

Po wystąpieniu Gminy M. z (...) Związku (...) w W., powódka wezwała stronę pozwaną do podjęcia czynności związanych z przekazaniem majątku w terminie do 15.09.2007 r. Pismem z dnia 14 kwietnia 2008 r. powódka wezwała pozwaną spółkę do zwrotu w terminie 14 dni od daty doręczenia pisma nieruchomości opisanych w załączniku nr 1 do tego pisma, a stanowiących przedmiot niniejszego sporu. Kolejnymi pismami z 12.01.2009 r., 23.02.2010 r., 25.03.2010 r. powódka wzywała pozwaną do zwrotu nieruchomości i instalacji wodociągowych objętych decyzjami komunalizacyjnymi w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania. Pismem z 16.03.2010 r. pozwana odmówiła ich zwrotu.

Decyzją z 30 grudnia 2008 r. Wójt Gminy M. odmówił (...) spółce z o.o. w W. zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy M., a na skutek odwołania pozwanej Samorządowe Kolegium Odwoławcze w J. decyzją z 31 marca 2009 r. utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję. Po uchyleniu decyzji I i II instancji wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w sprawie sygn. II SA/Wr 303/09 ponownie rozpoznając sprawę Wójt Gminy M. decyzją z 15 września 2010 r. odmówił pozwanej zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy M..

W postępowaniu administracyjnym dotyczącym naliczenia kary pieniężnej za zajęcie bez zezwolenia pasa drogowego dotyczącego drogi gminnej przebiegającej przez działkę gruntu nr (...) w M., objętej decyzją nr (...) w piśmie z 9 czerwca 2008 r. strona pozwana oświadczyła, że nie jest następcą prawnym żadnego podmiotu, który w okresie wcześniejszym korzystała z tejże drogi przebiegającej przez teren zakładu uzdatniania wody.

Uchwałą nr (...) Zgromadzenia (...) Związku (...) z 25 marca 2009 r. ustalono zasady gospodarowania majątkiem Związku oraz majątku powierzonego przez gminy wchodzące w skład związku do realizacji zadań statutowych Związku, a w szczególności, że wszelkie nieruchomości oraz środki trwale powierzone przez gminy zarząd Związku może oddać w dzierżawę na czas określony lub nieokreślony, a w uzasadnionych wypadkach ustalono możliwość oddania nieruchomości lub środków trwałych na czas określony do nieodpłatnego używania.

Na podstawie porozumienia z 30 grudnia 2011 r. zawartego między (...) Związkiem (...) w W. a (...) spółką z o.o. w W. strona pozwana poczynając od 1 stycznia 2012 r. realizowała zleczone jej przez Związek zadania własne gmin polegające na bieżącym i nieprzerwanym zaspokajaniu potrzeb zbiorowych w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

(...) stanowiące własność Gminy M. w postaci: 1) działki nr (...) w C. o powierzchni 1525 m⁽²⁾, 2) działki nr (...) w C. o powierzchni 731 m⁽²⁾, 3) działki nr (...) w C. o powierzchni 984 m⁽²⁾, 4) działki nr (...) w C. o powierzchni 1100 m⁽²⁾, 5) działki nr (...) w C. o powierzchni 600 m⁽²⁾, 6) nieruchomości położonej w M. obejmującej działki o numerach (...) o powierzchni 26600 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 18600 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 2123 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 1391 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 6043 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 664 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 53467 m², (...) o powierzchni 14232 m⁽²⁾, (...)

o powierzchni 746 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 1038 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 27931 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 2422 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 1889 m⁽²⁾, (...) o powierzchni 290 m⁽²⁾,

7) działki nr (...) w M. o powierzchni 700 m⁽²⁾, 8) działki nr (...) w N. o powierzchni 256 m⁽²⁾ oraz ruchomości w postaci infrastruktury wodociągowej objętej wyżej wymienionymi decyzjami komunalizacyjnymi od zawarcia przez pozwaną z (...) Związkiem (...) w W. umowy z 9.07.2002 r. do chwili obecnej są w posiadaniu (...) spółki z o.o. w W.. Pozwana odmówiła powodowi wstępu na zajmowane przez nią nieruchomości w celu przeprowadzenia ich inwentaryzacji.

Prawomocnym wyrokiem z 16 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w sprawie sygn. akt I C 1886/13 oddalił powództwo Gminy M. przeciwko (...) Związkowi (...) w W. o wydanie rzeczy z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej Związku. W toku tego postępowania (...) Związek (...) w W. twierdził, że nie włada spornymi nieruchomościami i instalacjami wodociągowymi.

Wyrokiem z 2 kwietnia 2015 r. w sprawie sygn. akt I C 1841/08 Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze zasądził od (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz Gminy M. kwotę 212.595 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiących przedmiot sporu za okres 3 miesięcy - czerwca, lipca i sierpnia 2008 r. Na skutek apelacji pozwanej spółki Sąd Apelacyjny we Wrocławiu prawomocnym wyrokiem

z 30 czerwca 2016 r. sygn. akt I ACA 885/15 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt I oddalił powództwo ponad kwotę 17.716 zł oraz oddalił dalej idącą apelację. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał, że pozwana spółka była posiadaczem zależnym w złej wierze.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że stosownie do treści art. 222 § 1 kc właściciel może żądać, aby osoba, która faktycznie włada jego rzeczą wydała mu jego rzecz. Jednakże właściciel nie może z tego uprawnienia skorzystać w sytuacji, gdy osobie faktycznie władającej jego rzeczą przysługuje skuteczne względem niego uprawnienie do władania rzeczą, np. wynikające z zawartej z właścicielem ważnej umowy dzierżawy, najmu, użyczenia lub ograniczonego prawa rzeczowego, albo osoba ta nabyła prawo własności w inny sposób, np. przez zasiedzenie. Dopóki trwa stosunek wynikający z takiej umowy lub ograniczonego prawa rzeczowego to uprawnienie do posiadania rzeczy z niego wynikające wyprzedza roszczenie windykacyjne właściciela. Z kolei nabycie przez władającego rzeczą prawa jej własności przez zasiedzenie niweczy roszczenie windykacyjne właściciela.

Sąd I instancji uznał, że Gmina M. swoje uprawnienia właścicielskie co do nieruchomości wraz z ze znajdującą się na niech infrastrukturą wodociągową oraz co do ruchomości w postaci sieci wodociągowych z przyłączami wywodziła z ostatecznych decyzji Wojewody (...) nr: (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 9 listopada 1994 r., nr (...) (...) z 13 stycznia 1995 r., nr (...) (...) z 25 lutego 1995 r., nr (...) (...) z 9 marca 1995 r., nr (...) (...) z 9 marca 1995 r. i nr (...) (...)

z 14 września 1995 r. Bezspornym jest przy tym, że dotychczas decyzje te nie zostały w żaden sposób podważone w toku postępowania administracyjnego o stwierdzenie ich nieważności. Utrwalone zostało zaś w judykaturze stanowisko, że Sąd w postępowaniu cywilnym jest związany ostateczną decyzją administracyjną, niezależnie od jej charakteru deklaratorywnego, czy też konstytutywnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2004 r., V CK 251/04, i uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07, OSNC 2008/3/30). Nie zachodziły przesłanki do zawieszenia postępowania. Przewidziana art. 177 § 1 pkt 3 kpc podstawa zawieszenia postępowania sądowego, obliguje sąd do uprzedniego ustalenia, czy zachodzi zależność rozstrzygnięcia sporu od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej. Łączy się to ze stwierdzeniem niedopuszczalności drogi sądowej dla rozstrzygnięcia w postępowaniu cywilnym kwestii należących do drogi administracyjnej. Jeśli decyzja administracyjna dotycząca tej kwestii będzie miała konstytutywny charakter i tym samym stanowić będzie konieczny element formalnego lub merytorycznego rozstrzygnięcia w postępowaniu sądowym, prejudycjalnie je poprzedzając, to zawieszenie postępowania sądowego jest obligatoryjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2009 r., V CSK 241/08, wyroki z dnia 8 grudnia 1995 r., III CRN 50/95, i z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CSK 22/06). Oceniając znaczenie uregulowania przyjętego w art. 177 § 1 pkt 3 kpc, należy wskazać, że rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej, jeżeli jej treść stanowi konieczny element

podstawy rozstrzygnięcia merytorycznego lub formalnego sprawy cywilnej. Nie można dopatrzeć się takiego związku między decyzją, która zostanie wydana w postępowaniu w przedmiocie unieważnienia decyzji administracyjnej a postępowaniem sądowym, w którym powód dochodzi roszczenia windykacyjnego w sytuacji, gdy aktualny stan prawny przesądza o tym, że strona pozwana nie jest i nie była od czasu decyzji komunalizacyjnych właścicielem nieruchomości i urządzeń wodociągowych, których dotyczy niniejsze postępowanie. W piśmiennictwie i orzecznictwie w odniesieniu do wpływu decyzji administracyjnych na postępowanie cywilne z reguły odróżnia się sytuacje, gdy chodzi o decyzje administracyjne o charakterze konstytutywnym oraz deklaratywnym. Tylko w odniesieniu do decyzji konstytutywnych uważa się, że zawieszenie postępowania cywilnego jest obligatoryjne (tak ostatnio wyrok SN z dnia 30 września 2010 r., I CSK 680/09). Sytuacja taka w przedmiotowej sprawie nie występuje. Tymczasem postępowanie o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnych nie ma dla niniejszego postępowania takiego charakteru, albowiem nawet ostateczność decyzji o stwierdzeniu ich nieważności nie będzie pozwałała na ustalenie, że stronie pozwanej służy jakikolwiek tytuł prawny do władania przedmiotowymi nieruchomościami i ruchomościami, a wydanie takiej decyzji nie stanowi przesłanki do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Podkreślić przy tym należy, że akt administracyjny, jakim są przedmiotowe decyzje komunalizacyjne Wojewody (...), jeśli jest nawet dotknięty poważną wadą prawną, to nikt nie może się powoływać skutecznie na jego nieważność zanim ta nieważność nie zostanie formalnie stwierdzoną ostateczną i prawomocną decyzją (zob. wyrok NSA z 16.07.2008 r., sygn.. I OSK 1128/07, Lex nr 483187)

Sąd Okręgowy uznał, że wskazane w art. 49 KC, wchodzące w skład przedsiębiorstwa, są silnie powiązane ze sobą zarówno fizycznie, jak i funkcjonalnie, przez co tworzą pewną całość, określaną jako „sieć”. Przykładowo, według art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. jedn. Dz. U z 2015 r., poz. 139), siecią są przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Sieć stanowi kompleks urządzeń należących do jednego przedsiębiorstwa, i nie budzi wątpliwości fakt, że składa się na nią zbiór odrębnych rzeczy ruchomych, problemem jest natomiast to, czy z juretycznego punktu widzenia sieć jest zbiorem poszczególnych rzeczy, czy też stanowi szczególną rzecz złożoną. Właściwa kwalifikacja ma daleko idące znaczenie, przyjęcie bowiem, że chodzi o rzecz złożoną oznaczałoby, że poszczególne urządzenia są jej częściami składowymi, co z kolei przesądzałoby jednolity status właścicielski sieci. Przekonuje wyrażony w doktrynie pogląd, że podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii ma analiza powiązań funkcjonalnych między poszczególnymi elementami sieci w świetle art. 47 § 2 kc, której wyniki prowadzą do wniosku, że sieć nie może być uznana za jedną rzecz złożoną, lecz za zbiór rzeczy (*universitas rerum*). Przyjęcie, że chodzi o samoistną rzecz złożoną wymagałoby określenia granic rzeczy, tymczasem granice między poszczególnymi sieciami, np. przesyłową i dystrybucyjną lub o wysokim i niskim napięciu, nie są łatwe do rozróżnienia. W ramach sieci będącej z juretycznego punktu widzenia zbiorem rzeczy można wyróżnić poszczególne instalacje, czyli urządzenia, które - ze względu na regulację zawartą w art. 49 kc - stanowią rzeczy ruchome, a także rzeczy złożone z poszczególnych urządzeń, stanowiących ich części składowe. O tym, czy określony odcinek sieci stanowi odrębną rzecz, decydują natomiast względy techniczno-funkcjonalne. Przepis art. 49 kc uzależnia zerwanie z zasadą *superficies solo cedit* od wejścia wymienionych w nim urządzeń w skład przedsiębiorstwa. Chodzi tu o wejście w skład przedsiębiorstwa rozumianego przedmiotowo, a więc o wejście w skład zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej (art. 551 kc). Świadczy o tym sformułowanie „wejście w skład”, właściwe dla ustalania więzi o charakterze przedmiotowym. Wątpliwości budzi natomiast kwestia, jak należy rozumieć spełnienie przesłanki wejścia urządzeń wymienionych w art. 49 kc w skład przedsiębiorstwa lub zakładu, prezentowane są bowiem w tym względzie dwa różne zapatrywania. Według stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonego w uzasadnieniu uchwały z 4.12.1991 r., W 4/91, wejście w skład przedsiębiorstwa jest jedynie kwestią faktu (przyłączenie do sieci), natomiast według poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z 13.05.2004 r., III SK 39/04, o wejściu w skład przedsiębiorstwa można mówić dopiero wtedy, gdy spełnione są dwa warunki: urządzenie zostało faktycznie przyłączone do sieci przedsiębiorstwa i przedsiębiorca uzyskał tytuł prawny do korzystania z przyłączonego urządzenia. Zgodnie z drugim stanowiskiem, urządzenie nawet przyłączone do sieci przedsiębiorstwa nie wchodzi w jego skład, jeżeli przedsiębiorcy nie przysługuje do niego żaden tytuł prawny. Gdyby natomiast wejście w skład przedsiębiorstwa pojmować jako kwestię faktu,

samo zaistnienie faktu przyłączenia urządzenia do sieci przedsiębiorstwa powoduje, że przyłączone urządzenie traci charakter części składowej gruntu lub budynku, bez względu na to, czy przedsiębiorcy przysługuje do tego urządzenia jakikolwiek tytuł prawny. Stanowisko zajęte w uzasadnieniu wyroku SN z 13.05.2004 r., III SK 39/04, mogłoby prowadzić do istotnych komplikacji, gdyby okazało się, że umowa, z której miał wynikać tytuł prawny przedsiębiorcy do korzystania z przyłączonego urządzenia, jest nieważna. Konsekwentnie trzeba by przyjąć, że art. 49 kc nie ma w takiej sytuacji zastosowania, wobec czego urządzenie już przyłączone do sieci przedsiębiorstwa pozostaje nadal własnością właściciela nieruchomości, z którą jest trwale związane, a przedsiębiorca nie ma żadnego tytułu prawnego do korzystania z przyłączonego urządzenia. Ze względu na niebezpieczeństwo tego rodzaju komplikacji uzasadniony jest pogląd przyjmujący, że wejście w skład przedsiębiorstwa (zakładu) jest jedynie kwestią faktu, co oczywiście nie oznacza, że przyłączone urządzenie staje się własnością przedsiębiorcy. W definicji zawartej w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. jedn. Dz. U z 2015 r., poz. 139) ustawodawca odwołał się z kolei do kryterium posiadania, stwierdzając, że chodzi o przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Odwołanie się do tego kryterium oznacza, że ustawodawca nie przesądził kwestii własności sieci, co pozostaje w zgodzie z wykładnią art. 49 kc, według której wejście przewodów w skład przedsiębiorstwa jest tylko kwestią faktu, nie stanowi jednak o tytule prawnym do tych urządzeń. Przepis art. 49 kc – o czym była mowa – stwarza jedynie wyjątek od przewidzianej w art. 48 i 191 kc zasady superficies solo cedit i nie dotyczy kwestii przejścia własności wymienionych w nim urządzeń na rzecz przedsiębiorstwa.

W ocenie Sądu I instancji, że przepis art. 49 kc nie stanowi samoistnej podstawy prawnej przejścia urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania wody na własność właściciela przedsiębiorstwa przez ich połączenie z siecią należącą do tego przedsiębiorstwa. (zob. uchwała 7 sędziów SN z 8.03.2006 r., sygn. III CZP 105/05, opublik. w OSNC z 2006 nr 10 poz. 159). Zatem z samego faktu przyłączenia urządzeń związanych z poborem wody zlokalizowanych na nieruchomościach powoda, jak i sieci wodociągowych powoda objętych przedmiotowymi decyzjami Wojewody (...) do przedsiębiorstwa pozwanej spółki nie wynika jakikolwiek tytuł prawny strony pozwanej do tych urządzeń. Co do sieci wodociągowych: sieć wodociągową z przyłączami o długości 1047 mb i 6 hydrantów w M., objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...); 2) sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości 7885 mb oraz studnię redukcyjno-wodomierzową położoną w C., objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...); 3) sieć wodociągową z przyłączami o długości 713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 sztuk hydrantów, 12 sztuk opasek z nawiertką, położone we wsi C. II, objęte decyzją z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...); 4) sieci wodociągowe w M., W., N. i S., objęte decyzjami z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) (...), z dnia 9 listopada 1994 r. nr (...) (...), z 25 lutego 1995 r. nr (...) (...),

z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...) i z 9 listopada 1994 r. nr (...) (...) w ocenie Sądu strona powodowa wykazała przysługujące jej prawo własności poza decyzjami kanalizacyjnymi, także dokumentami, z których wynika, że jest to w części mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r., a częściowo co do (...) i w C. zostały one wybudowane przez Gminę z jej środków w 1992 i 1993 r., a następnie przekazane protokołami (...) do korzystania po przystąpieniu przez Gminę do Związku, na podstawie protokołów przekazania W ocenie Sądu I instancji, pozwana w odpowiedzi na pozew zarzuciła, że przysługuje jej skuteczny względem strony powodowej tytuł do korzystania z nieruchomości i urządzeń wymienionych w pozwie. Wskazywała bowiem, że w drodze zasiedzenia nabyła służebność przesyłu, obciążającą sporne działki. Zgodnie z art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio, co oznacza, że korzystanie to powinno odznaczać się samoistością i trwać odpowiednią długość czasu (zob. art.172 kc).

Odnośnie do art. 352 kc Sąd Okręgowy uznał, że posiadaczem służebności jest ten, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności. Przy czym służebność ta jest prawem ściśle związanym z własnością urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 kc, art. 305¹ w zw.

z art. 305³ § 1 kc. Powyższe oznacza, że pozwana w pierwszej kolejności winna udowodnić, że jest właścicielem urządzeń, z którymi wiąże powstanie służebności, a zdaniem Sądu wbrew dyspozycji art. 6 kc powyższego nie uczyniła.

Zarzut ten nie został przez pozwaną dostatecznie sprecyzowany przez wskazanie konkretnych nieruchomości i zakresu służebności je obciążających, choć Sąd w tym zakresie zobowiązywał pozwaną do skonkretyzowania zarzutu, ta nie uczyniła tego do chwili zamknięcia rozprawy. Zauważyć zaś należy, że zgodnie z art. 285 kc służebność gruntowa polega na korzystaniu z nieruchomości obciążonej w oznaczonym zakresie, analogicznie, jak w odniesieniu do służebności przesyłu, uregulowanej w art. 305¹ kc. Celem służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu jest umożliwienie właściwego korzystania z urządzeń będących własnością przedsiębiorstwa przesyłowego (Skarbu Państwa), usytuowanych na nieruchomości obciążonej, stanowiącej własność osoby trzeciej. Korzystanie to polega na bieżącej eksploatacji urządzeń, dokonywaniu kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwaniu awarii, wymianie urządzeń. Realizacja tego celu możliwa jest poprzez używanie nieruchomości dla zamontowania urządzeń i dostępu do nich w razie potrzeby oraz wykonania niezbędnych czynności. Wymaga to oznaczenia zakresu nieruchomości koniecznego do podejmowania tych działań. W orzecznictwie zwraca się uwagę na to, że treść służebności powinna być skonkretyzowana przez uszczegółowienie działań odpowiadających specyficie przedsiębiorstwa, rodzajowi i umiejscowieniu urządzeń przesyłowych, obecnego sposobu ich wykorzystywania, działań przyszłych, mieszczących się w granicach prawidłowego gospodarowania oraz przewidywanych potrzeb (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11; z dnia 29 listopada 2013 r., I CSK 253/13; z dnia 11 czerwca 2015 r., V CSK 468/14; z dnia 9 lipca 2015 r., I CSK 629/14, niepublikowane). Sąd Najwyższy podkreślił, że ustanowienie służebności następuje dla stworzenia przedsiębiorstwu przesyłowemu trwałego tytułu do posadowienia urządzeń na cudzym gruncie i wykonywania zadań polegających na dostarczaniu odbiorcom energii, wody lub usług. Ograniczenie prawa właściciela nieruchomości obciążonej powinno dotyczyć tylko takiego zakresu korzystania z jego nieruchomości, jaki okaże się niezbędny dla osiągnięcia zamierzeń przy eksploatacji urządzeń. W uchwale z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 36/10 (OSNC 2010, nr 12, poz. 163) Sąd Najwyższy wskazał, że służebność powinna w możliwie najmniejszym stopniu stanowić uciążliwość dla nieruchomości obciążonej. Przestrzeń koniecznej nieruchomości musi być oznaczona, ponieważ w jej obrębie właściciel nie może podejmować działań, które utrudniłyby lub uniemożliwiłyby przedsiębiorstwu wykonywanie służebności. Wskazane jest zatem jednoznaczne oznaczenie usytuowania służebności, która jako ograniczone prawo rzeczowe podlega wpisowi do księgi wieczystej. Takie określenie służebności pozwoliłoby także na identyfikację, czy rozbudowa doprowadziła do rozszerzenia zakresu korzystania z nieruchomości, czy też podejmowane były jedynie działania w obrębie dotychczasowego zakresu jej obciążenia. Zatem brak sprecyzowania w tym zakresie zarzutu przez pozwaną w istocie uniemożliwił Sądowi ocenę jego zasadności.

Sąd I instancji uznał, że sporne nieruchomości gruntowe stanowią tereny wodonośne, na których znajdują się ujęcia wody oraz infrastruktura techniczna pozwalająca na ich eksploatację (pompownie, warsztaty, kioski techniczne a nawet budynki socjalne, co wynika chociażby z przedłożonej przez pozwaną uproszczonej inwentaryzacji oraz dokumentacji zdjęciowej). Z dokumentów tych wynika, że całe działki, których spór dotyczy, w istocie są potrzebne do prawidłowego korzystania ze znajdującej się na nich infrastruktury wodociągowej, stanowią one bowiem strefę ochronną ujęcia wody. Fakt ten potwierdza okoliczność, że (...) kwestionowała w całości decyzje komunalizacyjne dotyczące większości spornych nieruchomości, zaś z treści sporządzonej na zlecenie pozwanej inwentaryzacji wprost wynika, że pozwana spółka w całości korzysta z tych nieruchomości. Infrastruktura wodociągowa objęta decyzjami komunalizacyjnymi, a posadowiona na tych nieruchomościach z uwagi na wspomniany brak dowodów, nie stanowi tylko odrębnych od gruntu urządzeń przesyłowych (o których mowa w art. 49 kc), a wraz z nieruchomością stanowi konglomerat różnego rodzaju składników majątkowych potrzebnych do poboru wody. Spór stron nie dotyczy zatem wyłącznie korzystania ze znajdujących się na nieruchomości urządzeń o charakterze przesyłowym (takowe bezspornie też tu się znajdują), ale przede wszystkim korzystania z samej nieruchomości poprzez eksploataowanie znajdujących się w niej ujęć wody. Stąd należy w chwili obecnej, gdy wygasło prawo (...) oraz strony pozwanej do korzystania z gruntu, wskutek wystąpienia pozwanej ze Związku i zażądania zwrotu nieruchomości, zdaniem Sądu nie można mówić o posiadaniu przez pozwaną służebności przesyłu jako takiej. Zgodzić się należy, że jak wskazywał Sąd Apelacyjny w sprawie I ACa 885/15, że nie można w tym wypadku wykluczyć możliwości korzystania z tych nieruchomości i urządzeń w formie służebności czerpania wody, a w dalszym zakresie przesyłania jej do terenów bardziej odległych, które takiego dostępu do ujęć wody nie mają. Niemniej jednak zarzut

zasiedzenia tego rodzaju służebności nie został ani w sprawie sygn. akt I C 1841/08 tutejszego Sądu, ani tym bardziej w niniejszej sprawie nigdy sformułowany.

Sąd I instancji uznał, że z treści umowy z 9 lipca 2002 r. zawartej pomiędzy (...) a pozwaną oraz sporządzonego do niej załącznika, wynika, że (...) w tamtym czasie nie kwestionował, że jedynym właścicielem spornych działek jest Gmina, a jemu przysługuje wyłącznie prawo ich używania. Posiadanie nieruchomości przez (...) nie miało zatem charakteru samoistnego a jedynie zależny, Związek bowiem przyznawał, że jego tytuł do korzystania z nieruchomości pochodzi od Gminy, będącej jego członkiem i nie manifestował żadnych uprawnień właścicielskich. Do czasu wystąpienia przez Gminę ze związku, ten stan rzeczy był między stronami utrwalony i bezsporny. Gmina, będąc sama członkiem Związku, nie miała jakichkolwiek podstaw do sprzeciwiania się korzystaniu przez (...), a później przez pozwaną, z należących do niej nieruchomości, do czerpania z nich wody i korzystania ze znajdujących się na tym gruncie budynków i urządzeń. Korzystanie to miało bowiem na celu realizację wspólnego celu, jakim było zaopatrzenie w wodę wszystkich wchodzących w skład związku (...). Można zatem przyjąć, że mamy tu do czynienia z dorozumianą umową użyczenia przez Gminę należących do niej gruntów (...), dla osiągnięcia celu, dla którego związek został zawiązany. Okoliczność, że (...) Związek (...) mógł korzystać z nieruchomości jeszcze przed uzyskaniem prawa własności do spornych działek przez Gminę, nie może prowadzić do wniosku, że związek ten korzystał z tych nieruchomości i znajdujących się na nich urządzeń i budynków w sposób samoistny – a więc uprawniający go do zasiedzenia tychże nieruchomości czy też mającej ciążyć na niej służebności. Sprzeciwia się temu fakt, że Związek sam uznawał się względem pozwanej za posiadacza zależnego (co wszak wynika z samej umowy z dnia 9 lipca 2002 r.). Zdaniem Sądu termin zasiedzenia na rzecz Związku nie mógł również biec przeciwko jego członkowi w okresie, gdy korzystanie z nieruchomości następowało dla realizacji celu, dla którego związek ten powstał, w tym dla zaopatrzenia w wodę tegoż członka. Skoro korzystanie z nieruchomości przez Związek wynikało z użyczenia tych nieruchomości dla realizacji wspólnego celu, to przeciwko Gminie nie mógł biec termin zasiedzenia jakichkolwiek służebności na tym gruncie. Podkreślić należy, że osoba wykonująca swoje uprawnienia i obowiązki ze stosunku najmu, użyczenia czy innej zbliżonej umowy, tworzącej po jej stronie tytuł do korzystania z cudzego gruntu, także na potrzeby utrzymywania na nim urządzeń przesyłowych, nie może w związku z działaniami podjętymi w wykonaniu tej umowy i ze względu na nie, nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 348/13). Oznacza to, że termin ten nie mógł biec w okresie kiedy Gmina M. była członkiem Związku, tj. od 27 grudnia 1990 r. do 31 grudnia 2006 r.

W ocenie Sądu Okręgowego przy tym termin ewentualnego biegu zasiedzenia mógłby najwcześniej zacząć biec od dnia 1 lutego 1989 r. Po dniu 31 stycznia

1989 r. przedsiębiorstwo państwowe jako państwowa osoba prawna do czasu jego uwłaszczenia ex lege mogło być samoistnym posiadaczem służebności gruntowej (zespołu urządzeń infrastruktury do doprowadzania wody) w rozumieniu art. 352 kc, co stanowi prawną konsekwencję zmiany art.128 kc. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 495/08 (niepubl.) przyjęto, że do dnia 31 stycznia 1989 r. (w okresie obowiązywania art. 128 kc w dawnym brzmieniu) nie mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej wówczas, gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej (jak w niniejszym wypadku) był Skarb Państwa, a zarząd wykonywały różne przedsiębiorstwa państwowe. Dopuszczono tu możliwość zasiedzenia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo państwowe od dnia 1 lutego 1989 r. Pogląd o dopuszczalności posiadania służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo państwowe już po dniu 1 lutego 1989 r. pojawił się także w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09 (niepubl.). Także z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 319/09 (niepubl.) wynika, że nie jest wykluczone posiadanie samoistne przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń należących do zarządzanego przez nie mienia Skarbu Państwa. Przepis art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje także urządzenia służące do wykonywania służebności (verba legis: „budynki i inne urządzenia oraz lokale znajdujące się na gruntach, o których mowa w art. 1, stanowiących własność Skarbu Państwa”). Przepis ten określa wyraźnie przedmiotowy zakres uwłaszczenia m.in. państwowych osób prawnych. Uwłaszczenie przedsiębiorstwa państwowego następowało zatem w dniu 5 grudnia 1990 r. (art. 13 ustawy) na podstawie przepisów wspomnianej ustawy i nie było już potrzeby rozważania innej daty uwłaszczenia w przedstawionym zakresie. Tym

niemniej w niniejszym wypadku pozwana spółka nie jest następcą prawnym przedsiębiorstw wodociągowych, w tym w szczególności powstałego na podstawie zarządzenia Wojewody nr 5/88 z 18 lutego 1988 r. (...) Przedsiębiorstwa (...) w W., w stosunku do którego uprawnienia i obowiązki organu założycielskiego z dniem 1 stycznia 1989 r. zostały przekazane przez Wojewodę (...) na podstawie porozumienia z 28.12.1988 r. nr 2/88 Prezydentowi Miasta W.. Na mocy uchwały Rady Miejskiej W. nr (...) z 29 maja 1991 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) w W. zostało przekazane na rzecz utworzonego 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego - (...) Związku (...) w W. (w dniu 24.06.1991 r. został zarejestrowany w rejestrze związków międzygminnych), a następnie na podstawie uchwały Rady Miejskiej W. nr XVIII/93/91 z 29 lipca 1991 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) w W. z dniem 31 lipca 1991 r. zostało zlikwidowane. Tymczasem pozwana spółka powstała na podstawie aktu założycielskiego z dnia z 7 grudnia 2001 r. Pomiędzy przedsiębiorstwem państwowym, z którego władztwem nad objętymi żądaniem pozwu ruchomościami w postaci infrastruktury wodociągowej pozwana łączy możliwość doliczenia okresu posiadania niezbędną do przyjęcia zasiedzenia, a powstaniem (...) Spółki z o.o. w W. w 10 lat po likwidacji tegoż przedsiębiorstwa brak jest niewątpliwie jakiegokolwiek następstwa prawnego. Tym samym pozwana spółka nie mogłaby doliczyć ewentualnego posiadania przez zlikwidowane (...) Przedsiębiorstwo (...) w W. w okresie od 1.02.1989 r. do 26.12.1990 r. Brak jest też materiału dowodowego, który w istocie potwierdzałby, że mienie posiadane przez to przedsiębiorstwo jest tożsame z tym objętym decyzjami komunalizacyjnymi, a co uniemożliwia zaliczenie tego okresu do biegu ewentualnego zasiedzenia.

Dalej Sąd Okręgowy uznał, że pozwana spółka swoje uprawnienie do władania gruntem wywodziła z zawartej przez nią z (...) Związkiem (...) w W. umową z 9 lipca 2002 r., przy czym zauważyć należy, że zgodnie z przedmiotową umową pozwanej zostały przekazane do korzystania i eksploatacji jedynie nieruchomości opisane w załączniku nr 1 do umowy, a więc nieruchomości powodowej Gminy obejmujące działki gruntu w C. o numerach (...); w N. o nr (...); w W. nr (...); w M. nr (...) (...), (...) (...), 234/1. Powyższe oznacza, że pozwana nie wykazała wbrew ciężącemu na niej w myśl art. 6 kc ciężaru dowodzenia swojego uprawnienia do władania rzeczą co do pozostałych nieruchomości powoda, których dotyczy pozew, a w szczególności działki nr (...) w C., a także działek nr (...) położonych w M.. Oznacza to, że pozwana może być uznana jedynie za posiadacza zależnego, który włada nieruchomością i ruchomościami jak ten, komu oddano ją do korzystania na podstawie umowy użyczenia. Pozwana, której (...) jest jedynym udziałowcem, nie wykazała, aby (...) posiadała jakikolwiek prawnorzeczowy tytuł do spornych działek. Jak wynika z ksiąg wieczystych nie jest ich właścicielem. Z treści umowy z dnia 9 lipca 2002 r. wprost wynikało, że Związek jest jedynie użytkownikiem działek, a tytuł ten ma charakter wyłącznie obligacyjny nie zaś prawnorzeczowy. Strona pozwana niewątpliwie miała również pełną świadomość, że Gmina M. w 2006 r. podjęła uchwałę o wystąpieniu ze Związku i zażądała zwrotu nieruchomości. Od tego momentu, czyli od 1 stycznia 2007 r., należy uznać, że posiadanie spornych nieruchomości przez pozwaną ma miejsce w złej wierze.

Prawo własności Gminy M. co do nieruchomości obejmujących zabudowane urządzeniami wodociągowymi nieruchomości położone w C. w granicach działek o numerach ewidencyjnych (...) o łącznej powierzchni 0,34 ha, których dotyczy decyzja z 14 września 1995 r. nr (...) (...); dla nieruchomości położonej w M. obejmującej działki o numerach ewidencyjnych (...), objętej decyzją z 9 marca 1995 r. nr (...) (...), dla działek gruntu nr (...) położonych w C., objętych decyzją z 9.03.1995 r. nr (...) (...), co do nieruchomości obejmującej działkę nr (...) w W., objętej decyzją z 25.02.1995 r. nr (...) (...), co do działki nr (...) w M., objętej decyzją z 13.01.1995 r. nr (...) (...) oraz co do działki nr (...) w N., na której znajdują się urządzenia objęte decyzją z 9.11.1994 r. nr (...) (...) wynika także z wpisów prawa własności na rzecz powodowej Gminy w księgach wieczystych. Dla działki nr (...) w C. Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), dla działki nr (...) w C. księgę wieczystą nr (...), a dla działki nr (...) w C. księgę wieczystą nr (...), a przedmiotowe księgi wieczyste zostały założone 23.01.1996 r. Dla nieruchomości położonej w M. obejmującej działki o numerach ewidencyjnych (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/, założoną 14.06.1995 r. Dla nieruchomości w C. obejmującej działki nr (...) Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), założoną 14.06.1995 r. Dla działki nr (...) w W. Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), założoną 12.05.2008 r. Dla działki nr (...) w M. Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), założoną 13.04.1995 r. Dla działki nr (...) w N. Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), założoną 29.12.1994 r.

Wpisom prawa własności na rzecz Gminy M. co do tych nieruchomości przysługuje zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t. jedn. Dz.U. z 2016 r. poz.790) domniemanie zgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, z jego zasadniczymi konsekwencjami, w naturalnym połączeniu (właściwym dla

domniemań usuwalnych) z możliwością jego obalenia. Przyjęcie tego domniemania jest merytorycznie uzasadnione funkcją ksiąg wieczystych, zapewniających bezpieczeństwo i ułatwienie obrotu nieruchomościami. Zgodnie z art. 3 ust. 1 cytowanej ustawy domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Mamy tu do czynienia z klasyczną odmianą domniemania prawnego. Bez wątplenia bowiem (w odróżnieniu od domniemań faktycznych) tym razem ustawodawca zastosował obowiązujące domniemania prawne, formułując jego przesłanki (podstawę) oraz wynikający z tego wniosek domniemania. Tym razem przesłanką domniemania jest ujawnienie prawa w księdze wieczystej poprzez jego wpis, płynie zaś z tego domniemany wniosek o zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym. Podkreślić należy, że domniemania ustanowione przez prawo (domniemania prawne) wiążą Sąd

(art. 234 in principio kpc). Nie musi więc zainteresowana osoba, w tym wypadku powód, dowodzić faktu domniemanego zgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Co więcej przeciwko domniemaniom z art. 3 cytowanej ustawy nie można przeciwstawiać domniemań wynikających z posiadania (art. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece).

Natomiast zdaniem Sądu I instancji pozwana spółka nie wykazała, aby którakolwiek ze spornych nieruchomości lub sieci wodociągowych w istocie została wniesiona do niej aportem przez (...) Związek (...) w W.. Z treści załącznika do uchwały nr (...) z 26 czerwca 2002 r. (k. 894-902) nie sposób bowiem wywieść, który ze środków trwałych stanowi mienie, których dotyczą decyzje komunalizacyjne Wojewody, albowiem treść zapisów np. „M. Dolny żeliwny” uniemożliwia jakąkolwiek identyfikację tego mienia, jak też ustalenie lokalizacji tych urządzeń. Podobnie wymieniona w uchwale nr (...) z 30.09.2002 r. sieć wodociągowa M. opisana w załączniku do uchwały (k 903-921) nie pozwala na identyfikację urządzeń, określenie ich lokalizacji i ustalenie, czy stanowi ona mienie, którego dotyczą decyzje komunalizacyjne Wojewody.

Brak statusu samoistnego posiadacza w dobrej wierze, zdaniem Sądu I instancji, wyklucza także możliwość przyjęcia, że pozwana nabyła na podstawie art. 174 kc przez zasiedzenie własność urządzeń w postaci spornych sieci wodociągowych i infrastruktury znajdującej się na spornych nieruchomościach. Niewątpliwym jest przy tym, że uprawnienie strony pozwanej do władania spornymi nieruchomościami i ruchomościami, wywodzone przez nią z umowy z 9 lipca 2002 r. miało charakter pochodny, albowiem weszła pozwana w ich posiadanie na skutek ich przekazania do korzystania przez (...) Związek (...) w W.. Tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie ustaleń faktycznych innych niż to, że (...) Związkowi (...) w W. uprawnienie do władania spornymi gruntami przysługiwało li tylko na podstawie przekazania nieruchomości do korzystania przez Gminę M. w związku z jej członkostwem w tym związku, a z chwilą jej wystąpienia zgodnie z § 35 statutu Związku minie to winno być jej zwrócone, co bezspornie nie nastąpiło. Z tą też chwilą pozwana spółka utraciła tytuł prawny do korzystania z przedmiotowych nieruchomości i ruchomości. Nie zostało przy tym przez pozwaną wykazane, aby zaistniały okoliczności uzasadniające zastosowanie dyspozycji ust.2 § 35 Statutu, gdyż na tę okoliczność nie zgłosiła wbrew ciężącemu na niej obowiązкови dowodzenia w myśl art. 6 kc żadnych wniosków dowodowych, zaś mając na uwadze, że nie ma pozwana spółka uprawnienia do realizowania na terenie Gminy M. usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, nie sposób jest uznać, aby faktycznie grunty i urządzenia sieci wodociągowych powódki były jej nadal niezbędne do korzystania z innych urządzeń (...) Związku (...) w W..

Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w całości i nakazał pozwanej wydanie na rzecz powodowej Gminy nieruchomości wraz ze stanowiącymi jej część składową elementami infrastruktury wodociągowej, jak i ruchomości wymienionych w treści pkt 1 wyroku (art. 222 § 1 kc). Natomiast zdaniem Sądu brak dokładnego określenia położenia ruchomości w postaci sieci wodociągowej wymienionych w podpunktach f-l punktu 1 wyroku nie stanowi przeszkody do rozpoznania powództwa w sytuacji gdy ruchomości te zostały dokładnie zidentyfikowane przez opisanie ich długości i rodzaju urządzeń.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc. Na zasądzoną kwotę 22.837 zł składa się uiszczona przez powoda opłata od pozwu w kwocie 15.620 zł, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz wynagrodzenie radcy prawnego, którego wysokość określono na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 490) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804)

Natomiast, co do wniosku powoda o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności, gdyby opóźnienie uniemożliwiało lub znacznie utrudniało wykonanie wyroku albo narażało powoda na szkodę, Sąd I instancji uznał zgodnie z art. 333 § 3 kpc.

Zgodnie z art. 333 § 3 kpc Uniemożliwienie lub znaczne utrudnienie wykonania wyroku zachodzić będzie zwłaszcza w razie istniejącego niebezpieczeństwa zniszczenia, zbycia lub ukrycia rzeczy lub prawa objętych sporem albo składników majątku dłużnika, co w niniejszym wypadku jednak nie ma miejsca zważywszy na przedmiot, którego rygor miałby dotyczyć – nieruchomości i podziemne sieci wodociągowe. Z kolei przez narażenie powoda na szkodę rozumieć należy niebezpieczeństwo szkody w postaci niekorzystnych następstw późniejszego wykonania wyroku, wykraczających poza normalne skutki takiej zwłoki. Narażenie powoda na szkodę w rozumieniu art. 333 § 3 kpc nie może polegać jedynie na zwłoce w uzyskaniu przysądzonego świadczenia, lecz powinno wykraczać poza zwykłe niekorzystne skutki takiej zwłoki. Tymczasem strona powodowa w uzasadnieniu wniosku przywołuje zwykłe konsekwencje związane z dalszym bezumownym korzystaniem z jej własności przez pozwaną spółkę, choć poza sprawą sygn. akt I C 1841/08 nie podjęła czynności w celu uzyskania od pozwanej wynagrodzenia za korzystanie z jej nieruchomości i sieci. Powyższe zatem nie uzasadniało uwzględnienia wniosku. Nie można przy tym nie zauważyć, że sama Gmina dostrzega potrzebę przygotowania do wydania spornego mienia, na co wskazują chociażby jej pisma wzywające do zwrotu, w których wskazywała na potrzebę powołania komisji inwentaryzacyjnej, podobnie jak przy próbie wejścia na teren spornych nieruchomości w marcu 2015 r. Wobec powyższego Sąd oddalił przedmiotowy wniosek jako niezasadny.

O brakujących kosztach sądowych za opinię uzupełniającą biegłego orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 623) w zw. z art. 98 kpc obciążając nimi stosownie do wyniku procesu stronę pozwaną.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości zarzucając Sądowi Okręgowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 177 § 1 pkt 3 kpc poprzez jego niezastosowanie do stanu faktycznego niniejszej sprawy, mimo że w sprawie zachodziły okoliczności uzasadniające zastosowanie tego przepisu i zawieszenie postępowania sądowego do czasu zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) z lat 1994 - 1995;

b) art. 2 § 3 i art. 177 § 1 pkt 3 kpc oraz art. 16 kpa wyrażających zasadę związania Sądu powszechnego ostatecznym aktem administracyjnym, poprzez jej niezastosowanie do uchwały Rady Miejskiej W. z dnia nr (...) z dnia 29 maja 1991 r. o przekazaniu (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. na rzecz utworzonego w dniu 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego pn. (...) Związek (...) w W. oraz Statutu (...) w W., co skutkowało nieuwzględnieniem przez Sąd I instancji okoliczności nabycia przez pozwanego prawa własności infrastruktury wodociągowej i uwzględnieniem powództwa całości;

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie w sposób wszechstronny sprawy i pominięcie znaczenia mocy obowiązującej uchwały Rady Miejskiej W. dnia nr (...) z dnia 29 maja 1991 roku o przekazaniu (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. na rzecz utworzonego w dniu 24 czerwca 1991 roku międzygminnego związku komunalnego pn. (...) Związek (...) w W. oraz Statutu (...) w W.;

d) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 222 § 1 kc, tj. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie wykładni § 35 statutu (...) Związku (...) uznającej automatyczną utratę tytułu prawnego do korzystania z mienia przez związek na skutek wystąpienia gminy ze związku międzygminnego, w konsekwencji czego Sąd uznał, że w sprawie ziściły się przesłanki powództwa wydobywczego;

e) art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 222 § 1 kc, tj. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez wybiórcze potraktowanie ustaleń dokonanych przez sądy administracyjne w toku postępowania o unieważnienie decyzji komunalizacyjnych;

f) art. 233 § 1 kpc, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, iż pozwany posiada mienie objęte decyzjami komunalizacyjnymi, podczas, gdy strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na potwierdzenie tej okoliczności, a zarówno pozwany jak i biegły sądowy stwierdził, że identyfikacja mienia wodociągowego objętego niniejszym pozwem jest niemożliwa.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 2, 7, 10 ust. 1 i 87 ust. 2 Konstytucji RP poprzez ich niezastosowanie i pozbawienie mocy wiążącej uchwały Rady Miejskiej W. nr (...) z dnia 29 maja 1991 roku o przekazaniu (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. na rzecz utworzonego w dniu 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego pn. (...) Związek (...) w W. oraz Statutu (...) w W.;

b) art. 21 ust. 2 Konstytucji RP poprzez przypisanie decyzjom komunalizacyjnym Wojewody (...) z lat 1994 - 1995 skutku w postaci pozbawienia (...) Związku (...) w W. prawa własności infrastruktury wodociągowej bez określenia celu publicznego wywłaszczenia oraz ustalenia słusznego odszkodowania;

c) art. 65 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie do stanu faktycznego niniejszej sprawy i niedokonanie wykładni postanowień Statutu (...) w W. ujętych w § 25 i § 35 ust. 3 zgodnie z dyrektywami powyższego przepisu;

d) art. 348 § 1 kc w zw. z art. 176 § 1 kc poprzez odmówienie pozwanemu statusu samoistnego posiadacza w dobrej wierze w zakresie urządzeń wodociągowych i wykluczeniu możliwości przyjęcia, że nabył on na podstawie art. 174 kc ich własność;

e) art. 339, 340, 341 i 7 w zw. z art. 222 § 1 kc poprzez pominięcie domniemań prawnych dotyczących mienia ruchomego, jako przesłanek ochrony posiadania samoistnego mienia przez pozwanego, w sytuacji braku wykazania przez powoda tożsamości pomiędzy mieniem objętym powództwem a mieniem posiadanym przez pozwanego;

f) art. 169 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie przy ocenie skutków prawnych nabycia przez (...), z chwilą jego utworzenia, mienia likwidowanego przedsiębiorstwa państwowego;

g) art. 174 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie przy ocenie tytułu prawnego (...) Związku (...) do mienia nabytego z dniem utworzenia związku oraz tytułu prawnego pozwanego wynikającego z nabycia mienia w drodze aportu;

h) art. 169 § 1 w zw. z art. 7 kc poprzez jego niezastosowanie przy ocenie skutków prawnych aportu mienia wodociągowego do pozwanej spółki oraz braku uznania dobrej wiary pozwanego przy nabyciu mienia.

II. Z uwagi na powyższe wniosł o:

1) na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc wnoszę o zawieszenie postępowania przed Sądem II instancji do czasu zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) z lat 1994 - 1995, stanowiących podstawę żądania zgłoszonego w niniejszej sprawie przez powoda;

2) na podstawie art. 390 § 1 kpc wnoszę o przedstawienie Sądowi Najwyższemu pytania prawnego: „Czy decyzja komunalizacyjna może powodować skutek wyłączenia związku komunalnego, który nabył uprzednio mienie ruchome i nieruchomości oraz czy Sąd powszechny jest związany treścią takiej decyzji?”;

3) na podstawie art. 390 § 1 kpc wnoszę o przedstawienie Sądowi Najwyższemu pytania prawnego „Czy treść art. 7 i art. 10 Konstytucji RP uzasadnia związanie sądu powszechnego innymi aktami administracyjnymi niż ostateczne decyzje administracyjne, tj. uchwałami rady gminy oraz statutem związku międzygminnego? Czy akty te mają pierwszeństwo przed decyzjami administracyjnymi? Czy powinny być traktowane równorzędnie?”;

4) na podstawie art. 386 § 1 pkt 1 kpc, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych, w tym zwrotu opłaty skarbowej w wysokości 17 zł;

5) ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd II instancji wniosku o zmianę orzeczenia, na podstawie art. 368 § 1 pkt 5 kpc, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy;

6) wniósł o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości jako całkowicie bezzasadnej, nieuwzględnienie wniosku pozwanego o zawieszenie postępowania przed Sądem II instancji, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 w zw.

z art. 391 § 1 kpc, do czasu zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) z lat 1994-1995, bowiem wniosek niniejszy został zgłoszony wyłącznie celem odwołania w czasie wydania wyroku w sprawie, zaś rozstrzygnięcie sprawy nie zależy od wydania decyzji w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych, po pierwsze dlatego, iż sprawa stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) została rozstrzygnięta ostatecznymi i prawomocnymi 12 decyzjami Ministra Administracji i Cyfryzacji nr 334-344 z dnia 14 października 2015 r., znaki: (...)WN.736.353-363.2014, uchylającymi decyzje własne tego M. z dnia 31 października 2014 r. i umarzającymi postępowanie administracyjne w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych, utrzymanymi w mocy wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 25 maja 2016 r. (sygn. I SA/Wa 2319/15), oddalającym 22 skargi (...) oraz (...) Związku (...) w W., zaś po drugie decyzje stanowiące podstawę prawa własności Gminy M. pozostają ostateczne, a tym samym wywierają wszystkie skutki prawne z nich wynikające i nie ma potrzeby oczekiwania na potwierdzenie ich skuteczności przez jakikolwiek organ (w szczególności w toku postępowania o stwierdzenie nieważności tych decyzji), nieuwzględnienie wniosków pozwanego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu pytań prawnych: „Czy decyzja komunalizacyjna może powodować skutek wyłączenia związku komunalnego, który nabył uprzednio mienie ruchome i nieruchomości oraz czy Sąd powszechny jest związany treścią takiej decyzji?” oraz: „Czy treść art. 7 i art. 10 Konstytucji RP uzasadnia związanie sądu powszechnego innymi aktami administracyjnymi niż ostateczne decyzje administracyjne, tj. uchwałami rady gminy oraz statutem związku międzygminnego? Czy akty te mają pierwszeństwo przed decyzjami administracyjnymi? Czy powinny być traktowane równorzędnie?”, bowiem wniosek niniejszy został zgłoszony wyłącznie celem odwołania w czasie wydania wyroku w sprawie, zaś rozstrzygnięcie powyższych kwestii nie ma żadnego wpływu na wynik sprawy, a ponadto, powyższe zagadnienia nie budzą żadnych wątpliwości oraz o zasądzenie od pozwanego (...) Sp. z o.o. na rzecz powoda Gminy M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd I instancji przeprowadził w sposób prawidłowy postępowanie dowodowe i poczynił na jego podstawie właściwe ustalenia faktyczne. Tym samym, Sąd Apelacyjny przyjął powyższe ustalenia za własne i uczynił je podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Co do zarzutów pozwanej naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu

art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. poprzez odmowę zawieszenia postępowania w sprawie do czasu zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) z lat 1994-1995, należy stwierdzić, że prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy, że w judykaturze Sądu Najwyższego panuje utrwalony pogląd, że w postępowaniu cywilnym sąd jest związany ostateczną decyzją administracyjną, i to niezależnie od jej prawnego charakteru, czyli czy ma ona charakter konstytutywny, czy deklaratoryjny. Przepis art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. przewiduje, że podstawą zawieszenia postępowania w sprawie cywilnej jest wystąpienie powiązania tej sprawy z administracyjną w taki sposób, aby rozstrzygnięcie w sprawie cywilnej było uzależnione od uprzedniej decyzji administracyjnej, o ile treść takiej decyzji stanowi konieczny element podstawy rozstrzygnięcia merytorycznego lub formalnego sprawy cywilnej (tak.

postanowienie SN z 16 stycznia 2009 r., V CSK 241/08; wyrok SN z 8 grudnia

1995 r., IIICRN 50/95). W przedmiotowej sprawie taki związek pomiędzy przedmiotem niniejszego postępowania (roszczenie windykacyjne), a decyzją, która może być wydana w postępowaniu o unieważnienie decyzji komunalizacyjnych nie istnieje. W doktrynie przyjmuje się bowiem, że konieczne jest zawieszenie postępowania cywilnego w sytuacji, gdy istnieje powiązanie pomiędzy tym postępowaniem a postępowaniem administracyjnym, w którym ma być wydana decyzja konstytutywna (zob. wyrok SN z 30 września 2010 r., I CSK 680/09) W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi, ponieważ nawet wydanie decyzji administracyjnej ostatecznej o unieważnieniu decyzji komunalizacyjnych nie przesądzi, czy pozwanemu w sprawie służyć będzie tytuł do władania przedmiotowymi nieruchomościami (tak. wyrok NSA z 16 lipca 2008 r., I OSK 1128/07, lex nr 483187). Nadto należy stwierdzić, że wniosek o zawieszenie postępowania cywilnego nie jest zasadny także i z tego powodu, że sprawa o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody (...) została rozstrzygnięta ostatecznymi i prawomocnymi 12 decyzjami Ministra Administracji i Cyfryzacji nr 334-344 z 14 października 2015 r., uchylającymi własne decyzje z 31 października 2014 r. i umarzającymi postępowanie administracyjne w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych, utrzymanymi następnie w mocy wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z 25 maja 2016 r. (sygn. akt I SA/Wa 2319/15) oddalającym 22 skargi (...) oraz (...) Związku (...) w W.. Decyzje te są ostateczne i obecnie nie zachodzi już potrzeba oczekiwania na potwierdzenie ich ostateczności przez sąd administracyjny.

Nie jest zasadny zarzut pozwanego naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie w sposób wszechstronny sprawy i pominięcie znaczenia uchwały Rady Miejskiej W. z dnia 29 maja 1991 r. nr (...) o przekazaniu (...) Przedsiębiorstwu (...) w W. na rzecz utworzonego w dniu 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego (...) Związek (...) w W.. Otóż Rada Miejska W. wydała istotnie uchwałę w 1991 roku, ale uchwała ta została wydana 3 lata przed pierwszymi decyzjami komunalizacyjnymi Wojewody (...). To zatem późniejsze decyzje administracyjne ostateczne i prawomocne ukształtowały stan prawny, według którego przedmiotowe nieruchomości stały się własnością komunalną Gminy M.. Nadto, rację ma powód wywodząc w odpowiedzi na apelację, że pozwany nie udowodnił, że mienie skomunalizowane na rzecz Gminy M. jest tym samym mieniem, które zostało przekazane na rzecz (...). Nadto należy stwierdzić, że sam (...) nie kwestionował, że sporne nieruchomości z mieniem ruchomym na nim położonym są własnością Gminy M., skoro po wystąpieniu powoda ze Związku międzygminnego, przyjął te nieruchomości jako posiadacz zależny. Nie ma wątpliwości, że gdyby na podstawie uchwały Rady Miejskiej W. Związek przejął te nieruchomości na własność, wówczas traktowałby je jak swoją własność. Jednak ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w latach 2002-2003 (...) Związek (...) prowadził z Gminą M. negocjacje co do uregulowania prawnego stanu nieruchomości stanowiących własność Gminy M., z uwagi na wcześniej wydane decyzje komunalizacyjne Wojewody (...). Należy wskazać, że o tym, że uchwała Rady Miejskiej W. nie doprowadziła do nabycia przez (...) Związek własności tych nieruchomości może świadczyć także i okoliczność ustalona przez Sąd

I instancji, że Rada Gminy M. uchwałą nr (...) z 26 września 2002 r. podjęła decyzję o przekazaniu przedmiotowych nieruchomości w użytkowanie wieczyste temu związkowi Zgromadzenie (...) w dniu 14 października 2002 r. nr (...) podjęło uchwałę, z której wynika, że nie posiada dokumentów stwierdzających prawo zarządu do zabudowanych nieruchomości, które Gmina M. ma przekazać Związkowi w użytkowni wieczyste.

Nie jest zasadny kolejny zarzut pozwanego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polegający na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie wykładni § 35 statutu (...) Związku (...) w W. uznającej automatyczną utratę tytułu prawnego do korzystania z mienia przez związek na skutek wystąpienia gminy ze związku międzygminnego, w konsekwencji czego Sąd I instancji uznał, że zachodzą przesłanki roszczenia windykacyjnego. Otóż w ocenie Sądu Apelacyjnego, trafnie ocenił Sąd Okręgowy, że władanie spornymi nieruchomościami i ruchomościami przysługiwało (...) Związkowi (...) jedynie na podstawie przekazania tego mienia przez Gminę M., w związku z wystąpieniem Gminy ze Związku. § 35 Statutu związku przewiduje, że mienie wniesione do Związku przez Gminę, jako jej członka winno być jej zwrócone. Z chwilą zatem wystąpienia ze Związku przez Gminę M., pozwany utracił tytuł prawny do posiadania nieruchomości i ruchomości. Brak jest także dowodów, co zasadnie zauważył Sąd I instancji, na wystąpienie okoliczności uzasadniających zastosowanie ust. 2 § 35 Statutu, ponieważ pozwana nie zaoferowała na tę okoliczność żadnych dowodów. Należy też wskazać, że Sąd Okręgowy we właściwy sposób dokonał wykładni postanowień § 35 Statutu, bowiem z przepisu tego nie można wyczytać, że wnosząc do Związku mienie Gmina M. wyzbyła się jego własności. Gmina bowiem jedynie przekazała to mienie do używania i pobierania pożytków, ale zachowała prawo własności. Władztwo faktyczne Związku, a następnie pozwanego oparte mogło być jedynie na posiadaniu zależnym. Zatem z chwilą wystąpienia Gminy M. ze Związku powstał obowiązek zwrotu tego mienia, chyba, że wydanie to pogorszyłoby korzystanie z pozostałych urządzeń związku. Nadto potwierdzeniem takiej wykładni są dalsze postanowienia Statutu, według których Gmina wychodząca ze związku w sytuacji, gdy mienie nadal było potrzebne Związkowi do korzystania z pozostałych urządzeń, miał obowiązek zaproponować nowe zasady dalszego korzystania z tego mienia. Okoliczność zresztą braku tytułu prawnego (...) oraz (...) do mienia została już potwierdzona przez Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 30 czerwca 2016 r. (I A Ca 885/15) w sprawie o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości. W tamtej sprawie Sąd Apelacyjny przyjął, że posiadanie przez pozwanego nieruchomości odbywało się na zasadzie oddania do używania na podstawie umowy użyczenia. Brak jest także podstaw do przyjęcia, że zwrotne przekazanie mienia przez pozwanego na rzecz Gminy M. winno nastąpić poprzez złożenie oświadczeń woli stron. Przepis § 35 Statutu nie daje bowiem żadnej podstawy do takiego wniosku. Skoro bowiem Gmina M. przekazała (...) Związkowi (...) w W. nieruchomości do używania w celu realizacji wspólnego celu związku, a następnie Gmina M. z tego Związku wystąpiła, to brak jest podstaw, aby oczekiwać zgodnych oświadczeń woli obu stron, a wystarczy oświadczenie powoda, że żąda zwrotu nieruchomości. Jak już bowiem wskazano wyżej, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w sprawie I A Ca 885/15, uznano, że to przekazanie miało charakter użyczenia. Używający zatem zażądał zwrotu przedmiotu użyczenia od biorącego do używania, skoro cel użyczenia wygasł, na skutek wystąpienia Gminy ze Związku.

Pozwany zarzucił także, że Sąd I instancji naruszył przepis art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że pozwany dysponuje mieniem, którego domaga się zwrotu powód. Sąd Apelacyjny uznał i ten zarzut za niezasadny. Otóż Gmina M. upoważniła Związek do używania mienia w momencie wstąpienia do Związku (...). Okoliczność wniesienia mienia do Związku został potwierdzony protokołami zawartymi w dniach 31 października 1991 r. oraz 12 listopada 1991 r. Były to protokoły przejęcia wodociągów przez Związek. Sąd I instancji z tych protokołów przeprowadził dowód i na tej podstawie ustalił jakie mienie zostało przekazane Związkowi przez Gminę M.. Na dowód tego Sąd przeprowadził także dowód z opinia biegłego sądowego. Przedmiotowe działki zostały precyzyjnie opisane w załączniku nr 1 do umowy z 9 lipca 2002 r. i były objęte poszczególnymi wnioskami Zarządu Gminy M. do Wojewody (...). I tak wnioskiem z dnia 16 czerwca 1994 r., obejmował zabudowaną nieruchomość położoną w W. w granicach działki nr (...) o pow. 960 m⁽²⁾. Mienie objęte tą decyzją stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r. Na działce tej jest sieć wodociągowa wraz z przyłączami oraz zbiornik wody pitnej. Kolejna nieruchomość będąca przedmiotem pozwu, dotyczy wniosku z 16 czerwca 1994 r. Gminy M. do Wojewody (...) o przekazanie działki w M. nr ew. 305/1 o popw. 00,07ha. Wojewoda (...) przekazał nieodpłatnie te działkę na rzecz Gminy M. z mieniem zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym, działka ta jest zabudowana kioskiem sterowniczym nr 1a. Działka ta jest w spisie

nieruchomości przekazanych do bezpłatnego korzystania przez (...) Związek (...) w załączniku nr 1 do umowy z 9 lipca 2002 r. Sąd I instancji także prawidłowo ustalił, że Wojewoda (...) decyzją z 9 listopada 1994 r. orzekł o przekazaniu nieodpłatnym na rzecz Gminy M. wodociągu z przyłączem zlokalizowanym w S. o dł. 1350 mb zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym nr 1-2. Mienie to stanowi mienie przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) z siedzibą w G. na podstawie porozumienia z 15 października 1990 r. Dalej, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że decyzją Wojewody (...) z 9 listopada 1994 r. nieodpłatnie przekazano Gminie M. sieć wodociągową z przyłączami o długości 510 mb, 2 sztuki hydrantów i studnie wodomierzową zlokalizowane w S. zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym na ratach 1-4. Mienie to także było przekazane przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakład Usług (...) dla Potrzeb (...) w G.. Dalej nieruchomość położona w N. stanowiąca działkę nr ew. (...) Wojewoda (...) przekazał nieodpłatnie na rzecz Gminy M. wraz z ze znajdującymi się na tej działce ujęciami wody, zbiornikiem wody pitnej o poj. 16 m⁽³⁾, ogrodzeniem oraz siecią wodociągową z przyłączami. Również to mienie zostało przekazane Gminie M. przez Likwidatora Wojewódzkiego Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...). Także i ta działka została wymieniona w spisie sporządzonym do przekazywanych nieruchomości do bezpłatnego korzystania przez (...) Związek (...) w W. w załączniku nr 1 do umowy z 9 lipca 2002 r. Nadto Wojewoda (...) przekazał nieodpłatnie Gminie M. sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o długości

4079 mb położonym w M. zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym. Mieniem to zostało także wydane Gminie M. przez Likwidatora w/w Zakładu Usług (...) dla Potrzeb (...) na podstawie decyzji Wojewody (...) z 9 listopada 1994 r. nieodpłatnie przekazano na rzecz Gminy M. sieć wodociągową z przyłączami o dł. 713 mb, studzienkę wodomierzową, 9 sztuk hydrantów, 12 sztuk opasek z nawiertką, położone we wsi C. II zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym. Przedmiotowy wodociąg został już zbudowany w 1993 r. ze środków Gminy M.. W końcu decyzją Wojewody (...) z 9 listopada 1994 r. przekazano nieodpłatnie Gminie M. sieć wodociągową z przyłączem wodociągowym o dł. 7885 mb oraz studnię redukcyjno-wodmierzową położoną w C. zgodnie z protokołem inwentaryzacyjnym. Ten wodociąg także został zbudowany przez Gminę M. w 1992 r. Sąd I instancji ustalił powyższe okoliczności na podstawie decyzji Wojewody (...), wniosków Gminy M., zeznań świadków

R. Z., Z. D. oraz umów z 12.03.1985 r. nr (...) (vide: porozumienie z 15.10.1990 r. - k. 1157 odwrót - (...); umowa nr (...) z 12.03.1985 r. - k. 1159 odwrót - (...); wycena wstępna - k. 1163 odwrót; umowa nr (...) z 28.02.1990 r. o dostawę wody dla ludności wiejskiej - k. 1164-1165; umowa nr (...) z 21.02.1985 r. wraz z protokołem odbioru robót i kosztorysem powykonawczym - k. 1187-1193; wniosek Urzędu Gminy M. o wydanie pozwolenia na budowę z 23.08.1993 r. - k. 1214 odwrót; protokół z 19.04.1993 r. z otwarcia ofert - k. 1216; wskazanie lokalizacji inwestycji nr (...) z 18.12.1992 r. - k. 1217; rozliczenie finansowania budowy wodociągu z 14.01.1994 r. - k. 1217 odwrót - (...); decyzja o udzieleniu pozwolenia na budowę z 3.08.1993 r. - k. 1218 odwrót - (...); porozumienie z 5.04.1993 r. - k. 1219 odwrót - 1220; umowa nr (...) z 17.06.1993 r. - k. 1221; protokół z 25.06.1992 r. przekazania - przyjęcia do eksploatacji inwestycji - k. 1230 odwrót - (...); decyzja o udzieleniu pozwolenia wodno- prawnego na eksploatację ujęcia wody powierzchniowej zlokalizowanego w W. - k. 1315-1316; pismo Wójta Gminy M. do wojewody (...) z 1.10.1990 r. - k. 1316 odwrót; protokół przekazania środka trwałego - k. 378; protokół przyjęcia środka trwałego z 4.02.1999 r. - k. 379; protokół przekazania środka trwałego - k. 381; protokół przyjęcia środka trwałego z 4.02.1999 r. - k. 382; protokół przekazania- przejęcia środka trwałego z 20.04.1994 r. - k. 384; protokół przejęcia wodociągów gminnych przez (...) z 31.10.1991 r. i 12.11.1991 r. - k. 386,389).

Sąd Apelacyjny uznał zatem, że nie ma wątpliwości, iż powyższe nieruchomości z położonym na niej mieniem ruchomych, infrastrukturą wodociągową z urządzeniami zostały przekazane nieodpłatnie Gminie M. oraz na podstawie porozumienia zostały następnie przekazane do nieodpłatnego korzystania przez (...) Związek (...) w W., który przekazał to mienie utworzonej spółce, a pozwanemu w niniejszej sprawie. Ustalenia w tym zakresie są precyzyjne i dlatego zarzut pozwanego, jakoby powód nie wykazał, że nieruchomości, których domaga się wydania nie są w posiadaniu pozwanej spółki są nieuzasadnione.

Kolejnym zarzutem pozwanego jest naruszenia art. 2, 7, 10 ust. 1 i art.

87 ust. Konstytucji RP poprzez ich niezastosowanie i pozbawienie mocy wiążącej uchwały Rady Miejskiej W. nr (...) z 29 maja 1991 r. o przekazaniu (...) Przedsiębiorstwa (...) w W.

na rzecz nowoutworzonego w dniu 24 czerwca 1991 r. międzygminnego związku komunalnego pn. (...) Związek (...) w W.. Otóż, zarzut ten nie jest uzasadniony. W szczególności należy stwierdzić, że Gmina W. przekazała na rzecz (...) mienia (...) Przedsiębiorstwa (...) w związku z przystąpieniem do Związku, ale jedynie do używania, a nie na własność. Decyzje komunalizacji Wojewody (...) nie spowodowały bowiem wyłączenia związku komunalnego, skoro (...) Związek (...) nigdy nie nabył na własność przedmiotowych nieruchomości oraz posadowionego na nim mienia ruchomego. Decyzja komunalizacyjna nie może bowiem powodować konsekwencji prawnych w postaci wyłączenia związku komunalnego. Przepisy ustawy – przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych wskazują bowiem przesłanki nabycia przez gminę mienia państwowego. Komunalizacja może przecież dotyczyć jedynie mienia państwowego, a nie mienia komunalnego. Nadto dla skutecznego spełnienia się przesłanek kanalizacyjnych konieczne jest, aby mienie należało do rad narodowych, przedsiębiorstwa państwowego w dniu wejścia w życie tej ustawy, czyli 27 maja 1990 r. (art. 5 ustawy – przepisy wprowadzające(...)). Bez znaczenia jest kwestia, czy po tej dacie nastąpiła zmiana właściciela. Sąd I instancji wziął pod uwagę uchwałę Rady Gminy W., ale nie przyjął tego dokumentu jako wystarczającego dowodu na wykazanie racji pozwanego, że przysługuje mu prawo własności mienia objętego tą decyzją. Brak jest zatem potrzeby dokonania oceny, czy uchwała ta ma, podobnie jak decyzje administracyjne moc wiążącą, ponieważ Sąd I instancji nie zakwestionował jej mocy wiążącej, a jedynie ocenił ją w zestawieniu z innymi dowodami zgromadzonymi w sprawie. Ostatecznie Sąd Apelacyjny uznał, że dla niniejszej sprawy nie ma znaczenia kwestia prawna przedstawiona przez pozwanego jako ewentualne pytanie prawne do Sądu Najwyższego w trybie art. 390 § 1 k.p.c., zagadnienie to nie budzi bowiem poważnych wątpliwości.

Kolejny zarzut pozwanego, jakoby Sąd I instancji naruszył art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie do stanu faktycznego sprawy i niedokonał wykładni postanowień statutu (...) w W. ujętych w § 25 i 35 ust. 3 – nie jest zasadny. W szczególności należy stwierdzić, że Sąd I instancji we właściwy sposób zrozumiał i zastosował przepisy § 25 i 35 ust. 1 Statutu Związku. Jak już wyżej wskazano odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., przepis art. 35 Statutu jest jasny. Nie zachodziły żadne wątpliwości dotyczące jego interpretacji. Jest oczywiste, że Gmina przystępując do Związku i wnosząc do niego mienie, nie wyzbywała się jego własności. Gmina przekazywała do Związku nieruchomości z ruchomościami na niej położonymi do bezpłatnego korzystania i pobierania pożytków. Natomiast z momentem wystąpienia Gminy ze Związku ten tytuł prawny (użyczenie) wygasiał jedynie w przypadku, gdy wystąpienie ze związku i zwrot mienia pogorszyłoby korzystanie z pozostałych urządzeń Związku, Gmina która występuje ze związku ma obowiązek przedstawić nowe zasady dalszego korzystania przez związek z obiektów i urządzeń. Jak już wyżej wskazano, kwestia tytułu prawnego do władania nieruchomościami i mieniem tak położonym (ruchomym) stanowiła przedmiot rozważań Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w wyroku z dnia 30 czerwca 2016 r. (I A ca 885/15), w którym Sąd ten stwierdził, że do czasu trwania umowy z 2002 r. pozwany był biorącym do używania na podstawie umowy użyczenia.

Nie jest zasadny także zarzut pozwanego naruszenia przepisu art. 348 § 1 k.c. w zw. z art. 176 § 1 k.c. poprzez odmówienie pozwanemu statusu samoistnego posiadacza w dobrej wierze w zakresie urządzeń wodociągowych i wykluczeniu możliwości przyjęcia, że nabył on na podstawie art. 174 k.c. ich własność. Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany nie był samoistnym posiadaczem nieruchomości oraz infrastruktury na nich położonej. Nawet gdyby przyjąć, że (...)

Związek (...) otrzymał nieruchomości wraz z likwidacją (...) Przedsiębiorstwa (...), czyli mienia następnie skomunalizowanego na rzecz Gminy M., to już od momentu wydania decyzji Wojewody (...) należało przyjąć, że (...) Związek (...) oraz pozwany, który faktycznie władał tym mieniem, wiedział, że właścicielem na mocy decyzji wydawanych w latach 1994 do 1995 r. jest Gmina M., czyli pozwany był już posiadaczem w złej wierze. Pozwany jednak nie wykazał, nieprzerwanego posiadania mienia Gminy przez 30 lat wymaganego dla stwierdzenia zasiedzenia. Pozwany podnosi w tym zakresie jedynie ogólne stwierdzenia, z których nie wynika, jaki podmiot był posiadaczem, na jakiej podstawie nastąpiło przekazanie posiadania następcy. Sama uchwała np. Rady Gminy W. przekazująca mienie likwidowanego Przedsiębiorstwa na rzecz (...) Związku (...) nie jest jeszcze dowodem na przeniesienie posiadania samoistnego. I tak, jak zasadnie wywodzi powód w odpowiedzi na apelację, nie można zaliczyć do czasu zasiedzenia okresu sprawowania władztwa przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w W., ponieważ było

to przedsiębiorstwo państwowe. Zgodnie bowiem z postanowieniem Sądu Najwyższego z 6 września 2013 r. (V CSK 440/12) nie podlega zaliczeniu na podstawie art. 176 k.c. wcześniejszy okres korzystania z urządzeń infrastruktury wodnokanalizacyjnej przez przedsiębiorstwo państwowe, kiedy nieruchomości, na której znajdowały się te urządzenia była przedmiotem własności państwowej. Następstwo z art. 176 k.c. obejmuje jedynie poprzedników, którzy byli samoistnymi posiadaczami nieruchomości (por. postanowienie SN z 29 kwietnia 1987 r., III CRN 96/87, OSNCP 1988, nr 11, poz. 157).

Pozwany zarzucił Sądowi I instancji naruszenie przepisu art. 169 § 1 k.c. i art. 7 k.c. poprzez ich niezastosowanie przy ocenie skutków nabycia przez (...) w W. mienia likwidowanego przedsiębiorstwa państwowego oraz skutków nabycia przez (...) Przedsiębiorstwo (...) aportu. Sąd Okręgowy w tym zakresie prawidłowo ustalił, że pozwana spółka jest posiadaczem samoistnym mienia wodociągowego w dobrej wierze. Okoliczności, że pozwany miał świadomość, kto jest właścicielem nieruchomości z mieniem ruchomym wynikał chociażby z zeznań Z. D., które złożył on 24 marca 2015 r. oraz z innych dokumentów w sprawie. W szczególności świadek ten zeznał, że od 1998 r. do 2002-2003 r. był przewodniczącym (...) Związku (...) i, że miał świadomość wydania decyzji komunalizacyjnych Wojewody z lat 1994-1995. Prezes zarządu spółki pozwanego brał udział w posiedzeniach dotyczących przekazania wodociągów (posiedzenie (...) Związku (...) z 30 września 2002 r.). Stąd też nie jest możliwe nabycia mienia ruchomego Gminy M. przez pozwanego w drodze zasiedzenia ruchomości, z uwagi na złą wiarę, czyli świadomość, że spółka nie jest posiadaczem samoistnym tych ruchomości. Nadto z protokołu przekazania mienia położonego w M., W., N. i S. w dniu 31 października 1991 r. przez Gminę M. (...), wynika jednoznacznie, że i Związek miał świadomość, że przekazane mienie nie stanowiło jego własności.

Pozwany w końcu zarzucił także, że Sąd I instancji naruszył przepisy art. 339, 340, 341 i 7 w zw. z art. 222 § 1 k.c. poprzez pominięcie domniemań prawnych dotyczących mienia ruchomego, jako przesłanki ochrony posiadacza samoistnego mienia pozwanego, w sytuacji braku wykazania przez powoda tożsamości pomiędzy mieniem objętym powództwem, a mieniem posiadanym przez pozwanego, to Sąd Odwoławczy przypomina poczynione powyżej rozważania do tego, czy powód udowodnił przedmiot roszczenia windykacyjnego, w zakresie tego, czy pozwany jest w posiadaniu tego mienia (nieruchomości i mienia ruchomego). Co do ruchomości znajdujących się na tych nieruchomościach, które mogły być przedmiotem zasiedzenia, to należy stwierdzić, że termin zasiedzenia mienia ruchomego mógł rozpocząć swój bieg najwcześniej od 27 maja 1990 r., czyli w chwili wejścia w życie przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (art. 5). Z porozumienia jednak z 9 lipca 2002 r. zawartego pomiędzy Gminą M. a (...) w W. wynika jednoznacznie, że Związek miał wówczas pełną świadomość, że Gminie M. przysługuje prawo własności nieruchomości i urządzeń tam zlokalizowanych będących ruchomościami. Związek bowiem w tym porozumieniu, że tytuł do władania mieniem przekazanym na mocy porozumienia pochodzi od Gminy M.. Do czasu wystąpienia przez Gminę M. ze Związku okoliczność ta była bezsporna (2006 r.). Nie można również przyjąć, że w momencie powstania (...) Związku (...) w W., jako związku międzygminnego, Związek ten stał się posiadaczem samoistnym. Gminy członkowskie, w tym Gmina M. przekazywały bowiem do Związku mienie jedynie w celu realizacji wspólnego celu, dostarczania wody. Nie ma zatem prawnej możliwości, aby w sytuacji, gdy związek międzygminny i powołana przez niego spółka, korzystał z mienia ruchomego powódki w celu realizacji wspólnego celu mógł uzyskać własność ruchomości w drodze zasiedzenia. Domniemania, na które powołuje się pozwany chronią jedynie posiadacza w dobrej wierze, a takim pozwany nie był. Nie był także posiadaczem samoistnym, ponieważ tytuł prawny do posiadania tych nieruchomości wynika z domniemanej umowy użyczenia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, skoro wszystkie zarzuty pozwanego okazały się niezasadne, apelację należało oddalić na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto na przepisie art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(...)

bp